

Juryrapport

*Griffels,
Penselen en
Vlag en Wimpels
2021*

Juryrapport Griffels 2021

De Griffeljury 2021, bestaande uit:

Ed Tan (voorzitter), Eline Rottier, Thomas Hardie, Daniël Albering, Jörgen Apperloo, Joan Windzak en Kim Blackburn,

heeft de volgende boeken voorgedragen ter bekroning met een Zilveren Griffel of Vlag en Wimpel. Eén van de bekroningen met een Zilveren Griffel is bovendien voorgedragen voor de Gouden Griffel. De Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek heeft deze voordracht overgenomen.

Gouden Griffel

Categorie Negen tot twaalf jaar

Govert

Pieter Koolwijk

Uitgeverij Lemniscaat

Zilveren Griffels

Categorie Tot zes jaar

Er lag een trommeltje in het gras

Edward van de Vendel

Em. Querido's Uitgeverij

Maar eerst ving ik een monster

Tjibbe Veldkamp

Uitgeverij Lemniscaat

Categorie Zes tot negen jaar

Beste broers

Jowi Schmitz

Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren

Die kleine is Don, de lange is Sjon

Catharina Valckx

Em. Querido's Uitgeverij

Categorie Negen tot twaalf jaar

Ons kasteel aan zee

Lucy Strange

Uitgeverij Gottmer

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

Hele verhalen voor een halve soldaat

Benny Lindelauf

Em. Querido's Uitgeverij

Twee fonkelrode sterren in de blinkend witte sneeuw

Davide Morosinotto

Baeckens Books NV

Categorie Informatief

Gloei

Edward van de Vendel

Em. Querido's Uitgeverij

Wonderbos

Jan Paul Schutten

Uitgeverij Lannoo

Categorie Poëzie

De gemene moord op Muggemietje

Ted van Lieshout

Uitgeverij Leopold

Vlag en Wimpels Griffeljury

Categorie Tot zes jaar

De fantastische vliegwedstrijd

Tjibbe Veldkamp

Em. Querido's Uitgeverij

Duizend-en-één paarse djellaba's

Lisa Boersen & Hasna Elbaamrani

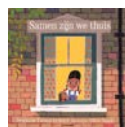
Uitgeverij Gottmer

Samen zijn we thuis

Stephanie Parsley Ledyard

Uitgeverij Gottmer

Categorie Zes tot negen jaar

Avonturen van de dappere ridster

Janneke Schotveld

Uitgeverij Van Holkema & Warendorf

De klusjesman

Øyvind Torseter

Uitgeverij De Harmonie

Vrijdag kom ik weer thuis

Robert van Dijk

Uitgeverij Gottmer

Categorie Negen tot twaalf jaar

De lijst van dingen die niet zullen veranderen

Rebecca Stead

Em. Querido's Uitgeverij

Een mooie dag om in een boom te klimmen

Jaco Jacobs

Uitgeverij Ploegsma

Koningskind

Selma Noort

Uitgeverij Leopold

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

Onmogelijk blauw

Kate DiCamillo

Uitgeverij Lannoo

Quotum

Marloes Morshuis

Uitgeverij Lemniscaat

Wachten op de wind

Oskar Kroon

Uitgeverij Lannoo

Categorie Informatief

Keizer Ei

Karst-Janneke Rogaar

Uitgeverij Kluitman

Oorlog in inkt

Annemarie van den Brink & Suzanne Wouda

Uitgeverij Ploegsma

Wat niet in de safarigids van je ouders staat

Joukje Akveld

Uitgeverij Gottmer

Categorie Poëzie

De dingen die ik nooit kon zeggen

Roxanne Wellens

Pelckmans Uitgevers

Voorwoord

In een wereld die noodgedwongen op slot zit, kan de kracht van verbeelding niet genoeg geprezen worden. De Griffeljury las verhalen die de fantasie bedienen, ver weg van de beklemmende realiteit van besmettingen en thuisonderwijs. Ze genoot van de beeldrijke taal die uit begaafde auteurspennen vloeide, in fictie én non-fictie.

De jury heeft kinderboeken willen bekronen die niet alleen goed geschreven en stilistisch verfijnd zijn, maar ook eigenzinnig en prikkelend. Geen verhalen die slechts verstrooiing of kennis bieden, maar die tonen waartoe verbeelding ook buiten een boek in staat is. De jury onderstreept daarnaast het belang van representatie, diversiteit en inclusiviteit. Jeugdliteratuur heeft een rol te spelen in de wijze waarop kinderen de wereld zien. Die waarde moest dus een plek vinden naast die andere literaire kwaliteiten.

Het leverde discussies op die verrijkend waren, maar die de keuze niet altijd vereenvoudigden. Maakt het gebrek aan diversiteit een boek slechter? Kan een (bij)personage dat mogelijk kwetsend is het leesplezier vergallen? Hoe bepalend is een onbedachtzame formulering of een sfeer die te veel leunt op stereotypen? Maakt het uit voor een jonge lezer en zo ja, op welke wijze? De wereld en onze blik daarop veranderen, de jury heeft die verschuivingen omarmd.

En hoe zat het afgelopen jaar met de zichtbaarheid van de literatuur zelf? De Nederlandse overheid achtte bibliotheken en boekhandels niet essentieel, dus bleven hun deuren frustrerend genoeg gesloten. De jury vraagt zich af wat de impact daarvan is op het aanbod. De online verkoop steeg, maar er werd minder in de breedte verkocht. Wat doet dat met de keuzes van uitgeverijen? Heeft de jury dat enigszins teruggezien in het beperkte aantal inzendingen in de categorie poëzie? En wat brengt 2021?

Boekwinkels en bibliotheken zijn bewakers van een breed literair aanbod. Boekverkopers inspireren tot de aanschaf van unieke, onverwachte titels. Bibliothecarissen vullen kasten met boeken waar jonge lezers langs kunnen dwalen. De Griffeljury hoopt dat de bekroonde titels een bijdrage leveren aan het terugveroveren van de maatschappij door het boekenvak. De boeken op de plekken waar ze horen. Daar waar jonge lezers ze kunnen oppakken en door kunnen bladeren. Etalages vol bekroningen als revanche op dat dwarse pandemiejaar.

De Griffeljury 2021

Ed Tan (voorzitter), Eline Rottier, Thomas Hardie, Daniël Albering, Jörgen Apperloo, Joan Windzak en Kim Blackburn

Gouden Griffel

Categorie Negen tot twaalf jaar

Be[👑]d
met de
Gouden
Griffel
2021

Gozert

Auteur: Pieter Koolwijk

Illustrator: Linde Faas

Uitgever: Uitgeverij Lemniscaat

‘Gozert bestond echt.’

Al zolang Ties zich kan herinneren is Gozert zijn leukste en coolste vriend. Alleen kan niemand hem zien. Dus denkt iedereen dat hij hem heeft verzonnen. Ties weet beter. ‘Gozert was niet denkbeeldig. Hij was

onzichtbaar.’

Pieter Koolwijk beschrijft een ogenschijnlijk onschuldige fantasievriendje dat in zijn regenboogkleurige superheldenpak de boel flink op stelten zet. ‘Gozert zoefde over mijn hoofd door de lucht, landde op een schoorsteen en bleef daar balancerend op één been staan.’

Maar overal waar Gozert opduikt, ontstaat chaos. Het lijkt soms wel alsof hij als doel heeft om Ties met problemen op te zadelen. De mensen om hem heen willen dat die onzichtbare vriend verdwijnt, maar Ties heeft helemaal geen zin in een saai leven. ‘Het voelde alsof iedereen al die tijd jaloers was geweest. Zij geen bijzonder leven, dan ik ook niet. Alsof ze het misten om ook zoiets te hebben. Maar hoe kun je iets missen als je niet weet wat het is?’ Je proeft de spagaat waarin hij zit. Hij wil zijn ouders niet teleurstellen, maar zijn beste vriend ook niet.

Wanneer Ties in Huize Hoopvol onder behandeling komt, ontmoet hij de bijzondere Luna. Zij kan Gozert niet zien, maar horen. Ties is opgelucht ‘Wie zijn er dan gek? Wij of alle anderen? Ik wist het antwoord wel.’ Maar Luna heeft last van Ties en laat hem de zombie-afdeling zien waar ze terecht zullen komen als hij zijn pillen niet gaat slikken. ‘Konden mensen dat zomaar bij elkaar doen? Een ander opsluiten en volspuiten met medicijnen, alleen maar omdat hij of zij anders was?’

Begeleid door de prikkelende, kleurrijke illustraties van Linde Faas, ontwikkelt *Gozert* zich van avonturenverhaal vol vaart en grappen naar een existentieel vraagstuk over geluk. Over wat normaal is, over hoe onze maatschappij omgaat met fantasie of afwijkend gedrag en wie nu eigenlijk het meeste last heeft van Ties’ fantasie. Realiteit en fantasie zoeken elkaar hier op en maken mogelijk dat Ties zichzelf kan zijn. ‘Voor het eerst van mijn leven mocht ik zijn wie ik echt was. En dat was het allerbeste gevoel in heel de wereld.’

Koolwijk bewijst met *Gozert* dat verbeeldingskracht een plek heeft in de realiteit. Hij balanceert kundig op de grens tussen fantasie en werkelijkheid. Daarin is hij heer en meester.

Zo’n spetterend, goed geschreven en origineel boek verdient volgens de jury de ultieme lof en daarom kent ze aan *Gozert* met veel genoegen de Gouden Griffel 2021 toe.

Zilveren Griffel

Categorie Tot zes jaar

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Er lag een trommeltje in het gras

Auteur: Edward van de Vendel

Illustrator: Sanne te Loo

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Hoe laat je zien dat alles om je heen een verhaal heeft? Edward van de Vendel doet het voor met een bijzonder trommeltje. Hij verstaat de kunst om je met weinig

woorden mee te voeren in de intieme cadans van het verstrijken van de tijd. Daarbij maakt hij op majestueuze wijze de begrippen verleden, heden en toekomst inzichtelijk.

Het trommeltje in het gras vormt het scharnierpunt voor een spel met 'daarvóór' en 'daarna'. *Er lag een trommeltje in het gras*, 'maar daarvóór zat het trommeltje in de tas van Sebas.' Zo gaan we eerst terug in de tijd met Sebas die een trommeltje kocht, dat van mevrouw Lina was, die toen ze nog Lientje was daarin een schat verstopte.

'En daarvóór verstopte Lientje (echt waar hoor!) een schat. Die ze daarna per ongeluk een beetje vergat.' Sebas vindt de schat en vanaf dat punt gaat de klok vooruit.

Het trommeltje staat symbool voor de spullen om ons heen. Daar kleeft een geschiedenis aan. Voorwerpen in een huiskamer, een kast of op een zolder hebben een tastbaar verleden, dat vervolgens weer een rol kan gaan spelen in de toekomst. Zoals de schat van Lientje bepalend is voor het leven van Sebas.

De mooie, poëtische tijdlijn wordt door de rijke tekeningen van Sanne te Loo aangevuld met een culturele geschiedenis. Die combinatie maakt het idee van generaties en causaliteit invoelbaar en hartverwarmend melancholisch. Sebas wordt Sebastiaan, meneer en opa Bas en die raakt 'zijn schat ooit ook wel weer kwijt. Maar misschien zul jij hem vinden. Ergens in het gras. Ergens in de tijd.' Een prachtig slot als prikkelend beginpunt voor nieuwe verhalen.

Zilveren Griffel

Categorie Tot zes jaar

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Maar eerst ving ik een monster

Auteur: Tjibbe Veldkamp

Illustrator: Kees de Boer

Uitgever: Uitgeverij Lemniscaat

Het is bedtijd. Nog snel even een verhaal. ‘Het gaat over jou. Jij ging slapen. En toen was het verhaal alweer uit.’ Dat is wel heel kort, denkt het slimme jongetje uit *Maar eerst ving ik een monster*. Daarom gaat hij eerst doen wat de titel belooft: een

monster vangen.

Er ontstaat een speelse wedstrijd in woorden tussen een ouder en een kind. De ouder kapt het verhaal steeds af, waarna het kind het einde weer verlegt: als het monster door een soldaat is weggevoerd, gaat hij nog veel meer monsters vangen en als die door het leger zijn opgehaald – ‘Nu is het afgelopen jongeman! Monsters vangen is óns werk. Als jij nog één monster vangt, stoppen we jou in de gevangenis. Naar bed jij!’ – vangt hij alle soldaten, ‘want de soldaten waren eigenlijk ook monsters.’

De omkering in het midden van het verhaal is vernuftig en geestig. Juist als je denkt te weten wat er gaat komen, geeft het jongetje de ouder lik op stuk en maakt hij hangend boven een monsterlijke, opengesperde bek een einde aan het verhaal: ‘Dit was toch een kort verhaal? Het is uit.’ En zo vindt de volwassen verteller het natuurlijk ook weer niet leuk.

Tjibbe Veldkamp toont maar weer eens de macht van een verhaal en van de verbeelding van een verteller. ‘Kijk maar,’ vertrouwt het jongetje de volwassen verteller steeds toe. De fantasie van het kind knalt van de pagina’s met de kleurvolle, imposante en grappige monsters van illustrator Kees de Boer.

Als de ouder op de laatste pagina vraagt of het verhaal nu eindelijk uit is, deelt het jongetje zijn laatste troef uit: ‘Ja, maar je las het nog een keer voor.’ *Maar eerst ving ik een monster* is ideaal leesvoer om bedtijd oneindig uit te stellen.

Zilveren Griffel

Categorie Zes tot negen jaar

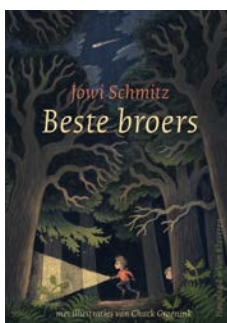
Be[👑]d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Beste broers

Auteur: Jowi Schmitz

Illustrator: Chuck Groenink

Uitgever: Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren

‘Liefde en familie en de macht over je leven,’ zegt oma, ‘daar gaat het altijd over.’

Raf en zijn broertje Robbie verhuizen. Ze gaan met hun ouders op de boerderij van hun lieve oma en zwijgzame opa wonen.

Dat is wennen, vooral voor Raf. ‘Ik voel me een ontdekkingsreiziger in een land waar ze min of meer dezelfde taal spreken, maar heel anders leven.’

De broertjes leunen op de zorg van hun oma. Hun ouders maken veel ruzie. Mama is te druk, papa weet niet wat hij wil. Ook opa geeft hun aandacht. Hij bouwt aan een houten toren in het bos en de broertjes mogen helpen. ‘s Nachts, want ‘in de nacht zit meer rek’. Daar wil hij met oma de komeet bewonderen die voor het laatst langskwam toen hij nog maar een klein jongetje was. Maar hoe dichterbij de nacht van de komeet komt, hoe zwakker oma wordt.

Beste broers omvat verschillende oplichtende lijntjes. Aardmannetjes, een nieuwe school, broederliefde, een koppige opa, een zieker wordende oma en ouders die vooral met zichzelf bezig lijken, worden vanuit het peinzende karakter van Raf beschouwd. ‘Papa zegt dat je moet leven met wat er is. Mama eigenlijk ook, maar dan strenger.’ Schmitz’ zachte vertelstem oordeelt niet, behoudt een rust en biedt fraaie dialogen, waardoor het verhaal treffend en hoopvol is. ‘Dapper zijn is bang zijn, toch doen,’ fluistert oma tegen haar kleinzoon.

Ook opa geeft zijn kleinkinderen een boodschap mee. Hij laat zien dat je koppigheid als eigenschap mag koesteren en dat het belangrijk is om te doen wat je je hebt voorgenomen, ‘zelfs als anderen dat... onnodig vinden.’

Hoewel Raf de verteller is, gaat het zoals de titel al verklapt over de band tussen de broertjes. Raf is de bedachtzame en Robbie de avontuurlijke. Bang en dapper. Ze bewegen zich naar elkaar toe en vullen elkaar aan. Eerst zijn ze gewoon broers, omdat dat nu eenmaal zo is. Aan het einde van het avontuur zijn ze *Beste broers*.

Zilveren Griffel

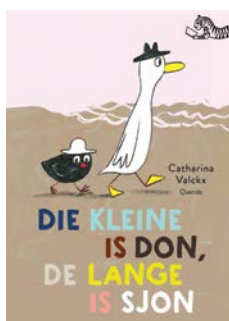
Categorie Zes tot negen jaar

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Die kleine is Don, de lange is Sjon

Auteur en illustrator: Catharina Valckx

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Don en Sjon zijn vogels. De een is klein, de ander lang. De een energiek, de ander nuchter. Ze zijn de beste vrienden en wonen samen in een huisje, maar ook een vriendschap gaat niet altijd over rozen. Bijvoorbeeld wanneer Don de koekjes heeft

opgegeten. 'Tjonge jonge, mooie vriend ben jij. Ik ga een andere vriend zoeken.' Of als de slungelige Sjon niet zo goed weet wat hij aan moet met de nieuwe vrienden van zijn huisgenoot: 'Ga lekker zitten. Doe alsof je thuis bent.' 'Nee,' zegt Don. 'We gaan niet zitten. We gaan rennen!'

Catharina Valckx biedt zes droogkomische verhalen over een duo dat ondanks lichte irritaties in elkaars goedheid gelooft. In bedrieglijk eenvoudige taal

raakt dit overtuigende boek uit de bijzondere serie *Tijgerlezen* primaire gevoelens rondom vriendschap en verliefdheid. En als goede vriend mag je dan best wel een beetje pesten: 'Ik ben tot over mijn oren verliefd.' Sjon moet lachen. 'Ha ha! Volgens mij zit je vooral tot over je ogen onder de modder. Kom, Donnepon, we gaan ons wassen in het meer.' De lichtvoetige avonturen lopen telkens uit op een sympathieke clou, waarbij er geïncasseerd wordt, maar de sterke band blijft fier overeind. 'Je weet toch dat jij de enige bent, Donnie.'

Valckx creëerde twee ijzersterke, grappige personages die zich zowel in tekst als in beeld kunnen meten met andere legendarische duo's. Ze doet dit met een minimum aan woorden, maar uiterst effectief, waardoor *De kleine is Don, de lange is Sjon* een geweldig boek is voor de beginnende lezer.

Zilveren Griffel

Categorie Negen tot twaalf jaar

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Ons kasteel aan zee

Auteur: Lucy Strange

Vertaler: Aleid van Eekelen-Benders

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

Lucy Strange neemt de lezer in *Ons kasteel aan zee* mee naar Engeland tijdens de beginjaren van de Tweede Wereldoorlog. De twaalfjarige Petra leeft met haar ouders en zus in een vuurtoren aan de kust, die is omgeven door zeestormen en een geheimzinnige legende.

Petra heeft een Duitse moeder. Als er in het dorp sprake is van een mogelijke spion, is haar moeder - de 'vijandelijke vreemdeling' - de meest logische verdachte. 'Ze heeft niks verkeerd gedaan,' zei ik, vastbesloten hem te laten luisteren. 'En het is niet eerlijk dat ze alleen maar vanwege haar geboorteland opgesloten moet zitten.' Toch ontstaan er ook bij haar twijfels als ze ontdekt dat haar moeder een geheim bewaarde.

Het onverschrokken meisje krijgt in haar zoektocht naar de waarheid nogal wat voor haar kiezen.

'Misschien droom ik, denk ik, maar ik weet dat het echt is. Alles wat daarnet gebeurde is echt. Een paar tellen geleden ontplofte de wereld en stortten de witte kliffen omlaag.' Strange verdiept de oorlogsdreiging, de mythische couleur locale en de achterdocht in het kleine plaatsje met familiegeheimen en een thrillerachtig plot. Het verhaal bevat bovendien historische gebeurtenissen als de oprichting van de Local Defence Volunteers en de invoer van een wet tegen landverraad. Een dramatisch hoogtepunt is de evacuatie vanaf de stranden van Duinkerken. Strange verbeeldt de tragiek van dat beslissende moment in de geschiedenis wonderschoon. Haar vader en zus vertrekken en Petra blijft moederziel alleen achter.

Ons kasteel aan zee eindigt in 1941 op een schitterende voorjaarsdag. De geheimen zijn ontrafeld en het slot is ontroerend. De lezer weet echter dat de oorlog dan nog lang niet ten einde is.

Zilveren Griffel

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Hele verhalen voor een halve soldaat

Auteur: Benny Lindelauf

Illustrator: Ludwig Volbeda

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

‘Was het geen wonder wat verhalen konden tweebrengen?’ Het is de hamvraag die wordt gesteld in *Hele verhalen voor een halve soldaat*, een raamvertelling over zes broers en een eenzame wachter.

Een voor een worden de broers opgeroepen voor de oorlog. Aangekomen bij de grenspost moeten ze de wachter een gift voor de Vrede aanbieden. Bij gebrek aan iets van materiële waarde bieden ze hem hun verbeelding. Hun verhalen dienen een doel. Ze moeten ervoor zorgen dat Jongstebroer uit de oorlog blijft. ‘De wacht wist niet eens of de broers allemaal dom waren of alleen maar hopeloos hoopvol. Misschien was het wel hetzelfde.’ Met dit uitgangspunt zet Lindelauf de kaders voor wat een indrukwekkende metafoor over wreedheid, verwoesting en (wan)hoop blijkt te zijn.

De verhalen bieden een ontdekkingstocht langs parabels van ongekende kwaliteit: de lugubere oorsprong van overheerlijke pasteien, de afgunst voor de schoonheid van een jongeman, een duister

bevroren meer met een spookachtige verschijning en een klein meisje dat als levende marionet van een poppenspeler optreedt.

Net als in klassieke parabels zijn gebeurtenissen gruwelijk en bitterzoet. Maar de oorlog blijft wachten en slokt de broers en hun verhalen geduldig op. Het is dan ook geen verrassing dat ten slotte ook Jongstebroer de oorlog in wordt gestuurd. Maar niet voordat hij naar de wachter heeft geluisterd.

De wachter die niet van vertellen houdt – ‘Van zijn eigen woorden hield hij niet’ – vergeet zijn hekel aan woorden. Hij vertelt en vertelt ‘en zo gebeurde het dat hij zichzelf ineens een verhaal hoorde vertellen dat niet van de broers afkomstig was. En het duurde even voordat hij zich realiseerde welk verhaal het was. Het zijne.’

In het slot van dit stilistische meesterwerk balt Lindelauf de betoverende kracht van verhalen samen. *Hele verhalen voor een halve soldaat* ademt een sfeer van mist en dreiging, sfeervol verbeeld in de intrigerende tekeningen van Ludwig Volbeda. Het boek maakt de zinloosheid, trivialiteit en wreedheid van oorlog voelbaar, maar tegelijkertijd is het vol van liefde, troost en hoop.

Zilveren Griffel

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Twee fonkelrode sterren in de blinkend witte sneeuw

Auteur: Davide Morosinotto

Vertalers: Pieter van der Drift en Manon Smits

Uitgever: Baeckens Books

Twee fonkelrode sterren in de blinkend witte sneeuw van Davide Morosinotto belooft alleen al qua vormgeving een volledig unieke leeservaring. Het bevat verschillende notatiewijzen, aangevuld met foto's, kaarten, doorhalingen en aantekeningen in de kantlijn.

Dit is een auteur die de grenzen van het boek opzoekt, maar die bovenal een uniek verhaal aflevert.

Het verhaal speelt in Rusland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Duitsland heeft net het duivelse non-aanvalspact verbroken en staat op het punt Leningrad te bestormen. De kinderen van de stad moeten worden geëvacueerd per trein. Zo ook de twaalfjarige tweeling Nadja en Viktor. Ze beloven hun ouders altijd samen te blijven, maar worden al bij vertrek hardhandig gescheiden. In schriften houden ze voor elkaar bij wat ze meemaken.

Elk in een eigen stijl bieden de dagboeken machtige verslagen van het gevecht tegen kou, honger en de allesverwoestende oorlog om hen heen. Hun heldendaden zijn even ontroerend

en hoopvol als bloedstollend spannend. Ze zijn vastberaden om het juiste te doen en om elkaar terug te vinden.

Morosinotto creëert een extra laag met de Russische kolonel Smirnov, een overtuigende Stalinist, die namens de communistische partij de schriften onderzoekt. Zijn commentaar is aan de dagboeken toegevoegd. Hij heeft een totaal ander beeld van de realiteit waarin de twee kinderen leven. Hij ziet ze als verdachten, saboteurs, weglopers, staatsgevaarlijk zelfs.

De gedurfde compositie van manuscriptfictie biedt de lezer niet alleen een aantrekkelijke uitdaging, maar onderwijst tegelijkertijd de praktijken van het communistische bewind. Dat is intrigerend en het verdraaien van de werkelijkheid voelt bovendien hoogst actueel. De grenzen van tekst worden in vorm maar ook in daad onderzocht.

'Als Viktor deze bladzijden straks leest zou het best kunnen dat hij zich alles heel anders voorstelt dan het in werkelijkheid was. Als ik bijvoorbeeld schrijf dat er bommen ontploffen, lijkt het misschien niet zo heftig, maar in het echt is het doodeng en vreselijk en gaan er mensen dood.'
Knalharde literatuur.

Zilveren Griffel

Categorie Informatief

Gloei

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Auteur: Edward van de Vendel

Illustrator: Floor de Goede

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

De conclusie is helder. Edward van de Vendel is met verve geslaagd in zijn opzet om in *Gloei* het spectrum te laten zien aan verhalen die queerjongeren te bieden hebben. De kern van dat aanbod bestaat uit intieme, persoonlijke interviews, die worden aangevuld met

wonderschone gedichten, een gift en ode aan de geïnterviewden. Dit geheel wordt afgemaakt met de rake portretten van Floor de Goede.

Van de Vendel toont zich een hoffelijke interviewer die met bewondering en waardering zijn gesprekspartners bevraagt. Deze aanpak is leerzaam. Hij stelt eenvoudige vragen zonder oordeel en met oprechte interesse, waardoor de geïnterviewden zichzelf bloot durven te geven. De boodschap aan de lezer is helder: wees niet bang om 'domme' vragen te stellen. Een simpele constatering kan soms al leiden tot een meer dan boeiend verhaal.

'Hoe breed is de liefde? Zo breed is de liefde.'

En dus geven deze innemende persoonlijkheden op en over de grens van volwassenheid veel.

De jongeren graven in hun verleden en blikken vooruit in gedachten, gebeurtenissen, daden en dromen. Er is sprake van hoop, teleurstellingen en verrassend opgewekte relativering. *Gloei* is veel meer dan een boek over geaardheid of gender. De lezer mag zich steeds even deelgenoot voelen van unieke momenten uit iemands leven. Denk aan anekdotes over onzekerheden, vlinders, spanningen, schaamte, bevrijding en vrijheid. De rust waarmee de wereld van deze jongeren wordt verkend is bewonderingswaardig. Sommigen zitten nog midden in hun puberteit, op zoek naar identiteit, en anderen kijken met berusting terug op de rollercoaster die ze hebben beleefd. Het zijn werkelijk verlichtende verhalen geworden die over zoveel anderen kunnen gaan en naadloos worden aangevuld door de krachtige poëzie: 'Vraag je nu echt wie ik wil wezen? / Als je mij kent dan ken je mij. / Dieren kunnen zelf geen label lezen. / Ik ben de een, de ander, allebei.'

Zilveren Griffel

Categorie Informatief

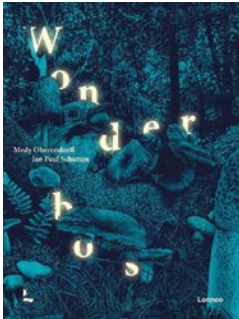
Be d
met een
Zilveren
Griffel
2021

Wonderbos

Auteur: Jan Paul Schutten

Illustrator: Medy Oberendorff

Uitgever: Uitgeverij Lannoo

In *Wonderbos* richt Jan Paul Schutten zijn blik op de mysteries van het groene wonder. Hij is de aandachtige boswachter die je uitnodigt de bossen te betreden en deze intensief en met verwondering te bekijken. Ga maar met je

hoofd in de struiken en met je knieën op de grond zitten. Neem de tijd. Dat leren kijken krijgt een diepere dimensie door de hyperrealistische zwart-wittekeningen van Medy Oberendorff, die vele verborgen dieren herbergen.

Jan Paul Schutten heeft de kennis, blik en woorden om in te zoomen. Hij vertelt enthousiasmerend en legt de informatie kristalhelder uit, vaak met subtiele tussenzinnen, die de natuur tastbaar maken, bijvoorbeeld wanneer hij 'parasitisme' vergelijkt met 'je reinste diefstal'.

Zijn bossen een oase van vredige stilte? Nee dus! Er worden complotten gesmeed met list en bedrog, er zijn gevechten en moordpartijen. Via personificaties en andere beeldspraak komt de natuur zichtbaar tot leven. Het bos is daarnaast

een kraamkamer van nieuwe dieren, sommige waarvan je het bestaan niet kon vermoeden – wat dacht je van het bosmierlieveheersbeestje? Nog fascinerender wordt het als Schutten diepere en omvattende visies op de intelligentie en oerkracht van bossen deelt. Zo verhaalt hij dat bomen en schimmels in een ondergronds wortelweb met elkaar in verbinding staan. 'Het is zelfs mogelijk dat de bomen in het zuiden van Spanje via via met de bomen in het oostelijkste puntje van China verbonden zijn.' Onder de grond gebeurt het pas écht.

De auteur deelt en onderbouwt ook zijn zorgen met de lezer over de krimp van soortenrijkdom en het hoge tempo waarmee bossen gekapt worden. 'Volgens sommige wetenschappers verdwijnen er daarom – hou je vast – honderd diersoorten per dag op aarde.' Als we het 'uitsterfsnieuwbaaleffect' dat daardoor ontstaat, willen voorkomen, móéten we zuinig zijn op onze bossen.

Schutten creëert niet alleen verwondering en nederigheid ten opzichte van de natuur, maar bovenal een onweerstaanbare drang om je ermee te omringen. Je zou het boek haast wegleggen.

De gemene moord op Muggemietje

Auteur en illustrator: Ted van Lieshout

Uitgever: Uitgeverij Leopold

Met *De gemene moord op Muggemietje* schreef Ted van Lieshout een hoogst originele, hilarische en vooral bijzonder vormgegeven whodunnit. ‘Muggemietje heeft een rietje / en dat steekt ze, als ze dorst heeft, / in je arm of in je knietje.’ Het verhaal is

nog geen pagina oud of Muggemietje, de zojuist geïntroduceerde hoofdpersoon die door een klaslokaal vliegt, wordt met een bladzijvullende ‘BAM’ naar de muggenhemel gebonjourd. Bloed vult de pagina’s.

‘Juf heb jij het al gehoord? / Muggemietje is vermoord! / Ze zat op een bladzijde, het arme wicht. / Toen sloeg het boek zijn kaften dicht.’ De klas is in rep en roer en het boek wordt snel in de kast gezet. Daar komen de letters tot leven. Ze zijn woest op Boek en vinden dat Boek spijt moet betuigen. Boek

blijft alleen ontkennen dat het schuldig is. Samen gaan ze op zoek naar de echte dader. Dat is niet zonder gevolgen.

Van Lieshout gaat voluit in zijn vormgeving en daar heeft het boek letterlijk onder te lijden. Er wordt gefrommeld, gevochten, gescheurd en gescholden, een typografisch mes gaat in de pagina’s. Als hoofdverdachte krijgt Boek te maken met destructieve woorden en een krachtig scheldend, allitererend abc’tje: ‘Afmaken, die achterlijke aansteller! / Bijten, die baldadige boef! / Composteren, die chagrijnige charlatan!’

De gemene moord op Muggemietje is van begin tot eind een avontuur, waarbij het beeld even belangrijk is als het woord. Uit alles blijkt een fascinatie van de auteur voor de bibliothele mogelijkheden die de vorm van een boek kan bieden. Deze grenzeloze experimenteerdrijf schreeuwt om verwondering en enthousiasme van vele jonge lezers.

De fantastische vliegwedstrijd

Auteur: Tjibbe Veldkamp

Illustrator: Sebastiaan Van Doninck

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

‘Welkom bij De fantastische vliegwedstrijd voor vogels! Alle teams staan klaar voor de start, alle teams behalve één, want waar zijn de uiltjes? Team Uil is te laat! Hebben de nachtdieren zich wéér verslapen? Het aftellen begint: drie...

twee... één...’

En dan volgt het startsein van een doldwaze wedstrijd waarin de vogels grappig genoeg niet zelf vliegen, maar plaatsnemen in een bonte verzameling vliegtoestellen. Tjibbe Veldkamp ontpopt zich als gepassioneerd sportverslaggever die zijn zinnen met een vaart van jewelste de lucht in slingert.

Team na team valt op spectaculaire wijze uit. De gebeurtenissen volgen elkaar in dusdanig rap tempo op dat de enthousiaste commentator

het maar net kan bijbenen: ‘Team specht in voorste positie... maar verliezen de spechten daar snelheid? Nou en of! Team specht valt he-le-maal stil! (...) En de kippen gaan hen voorbij.’ Hoewel hij goed geïnformeerd is – zo weet hij de lezer te vertellen dat Team Struisvogel-Pinguïn een goed broedseizoen achter de rug heeft – ontgaat hem de ware oorzaak van de grote hoeveelheid pechvogels dat jaar volledig. Als Team Kip – de grote saboteur – aan het einde van de wedstrijd straf krijgt, vraagt hij zich dan ook af waarom: ‘Hebben ze iets gedaan dat niet mag?’

De magistrale beelden van Sebastiaan Van Doninck bieden uitkomst. In dit prentenboek bieden auteur en illustrator samen het complete verhaal van een wedstrijd die je natuurlijk in herhaling wilt zien. Ook daarin voorziet Veldkamp geestig genoeg: ‘Wilt u deze wedstrijd nog eens terugzien, de herhaling begint nu voor in dit boek.’

Duizend-en-één paarse djellaba's

Auteurs: Lisa Boersen en Hasna Elbaamrani

Illustrator: Annelies Vandenbosch

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

‘Ze wil de hand van haar moeder pakken, maar... dat is haar moeder helemaal niet.’ Welk kind maakt het niet mee? Dat je achter je vader of moeder aan denkt te

lopen en opeens in de ogen kijkt van een vreemde. Het overkomt Esmaa, die met haar ouders in de zomervakantie op familiebezoek is in Marokko. Al op de eerste dag van de vakantie mag ze mee naar haar lievelingsplek: de markt van Marrakech. Maar temidden van al het door Annelies Vandenbosch zinnenprikkelend verbeelde lekkers en moois raakt ze iedereen kwijt. Lisa Boersen en Hasna Elbaamrani omringen Esmaa gelukkig met zorgzame, betrokken en vrijgeevige personages. Een warm verhaal dus.

Daarenboven speelt *Duizend-en-één-paarse djellaba's* subtiel met de beeldvorming van

westerse toeristen met witte sokken in sandalen en iets minder subtiel met Marokkaans-Nederlandse families die een grote hoeveelheid bagage meenemen op vakantie. ‘Dit is Esmaa en haar ouders, broertjes en zus’, staat er boven de illustratie op de linkerpagina van het gezin. ‘En dit is Esmaa met haar ouders, broertjes en zus als ze in de zomervakantie op familiebezoek gaan’ boven de illustratie rechts waarop de grote hoeveelheid koffers die ze mee moeten slepen verbeeld is. ‘In de koffers zitten heel veel cadeaus. Spullen die ze bij opa en oma niet hebben, of die daar minder lekker zijn of heel duur.’

Uiteindelijk komt het voor Esmaa met behulp van een zweempje magie – of gewoonweg boerenverstand – allemaal goed. Om iemand te vinden moet je er soms gewoon voor zorgen dat JIJ gevonden kan worden.

Samen zijn we thuis

Auteur: Stephanie Parsley Ledyard

Illustrator: Chris Sasaki

Vertaler: Jaap Robben

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

Wat en waar is thuis?

vraagt een meisje zich af in dit troostrijke, hoopvolle prentenboek. Het is een mooie vraag, die ze niet zonder reden stelt. Terwijl ze over alle kenmerkende

plekken in haar huis vertelt, over de rituelen, de bijzonderheden die haar huis 'thuis' maken, staat er iets te gebeuren: 'Thuis vind je met je ogen dicht de weg. Tot alles plotseling verandert.'

Het gezin verhuist en moet afscheid nemen van alles en iedereen om het meisje heen. 'Thuis is opeens het kussen onder je arm, het T-shirt dat nog naar je oude kamer ruikt (...) en een broer om tegen te leunen.'

De toon van het prentenboek is prettig ingetogen en koesterend; het taalgebruik zacht. 'Thuis is de buurvrouw die in het donker een lampje met je deelt.' De diepe aardse kleuren geven een prettig inclusieve sfeer en passen bovendien prachtig bij het universele gevoel dat het verhaal verwoordt. De boodschap van Stephanie Parsley Ledyard is in zijn eenvoud aangenaam geruststellend. Het missen is verdrietig, maar in het nieuwe huis vindt het meisje snel weer het spannende, het herkenbare en dat komt allemaal doordat ze er woont met de mensen van wie ze houdt, want: 'Samen zijn we thuis.'

Avonturen van de dappere ridster

Auteur: Janneke Schotveld

Illustrator: Milja Praagman

Uitgever: Van Holkema & Warendorf

‘Als baby was ze al anders. Ze keek zó helder en onverschrokken uit haar ogen dat sommige bezoekers terugdeinsden als ze zich over haar wieg bogen.’ Ze werd een ridster en niet zomaar een, ze werd de dapperste van

het land.

Een ridster heeft altijd wat te doen. Gehuld in een elastisch harnas bestijgt zij haar fiets als mensen in nood verkeren of onrechtvaardig worden behandeld. Ze is de kampioene van klassieke ridderlijke deugden als moed, onbaatzuchtige dienstbaarheid en zuiverheid.

Schotveld verpakt haar maatschappelijke betrokkenheid in twaalf *Avonturen van de dappere ridster* met dilemma’s die ze haar hoofdpersonage op eigenzinnige wijze laat oplossen. Ze leert akelige pesters een lesje, brengt de verliefde fietsenmaker en bakker bij elkaar, of biedt een luisterend oor aan een leeuw die er even tussenuit

wil. Nergens worden de problemen als ongezellige politieke kost gepresenteerd. Het zijn situaties die ieder oplettende en empathisch kind kan spotten en helpen oplossen, als het maar met de ridsterblik om zich heen kijkt.

Wijsheden en diversiteit weeft Schotveld sympathiek de verhalen in, zoals wanneer de dappere ridster kinderen vertelt wat het betekent om zuiver te zijn: ‘Dat je ziet dat iedereen in wezen gelijk is.’ Dat gebeurt mét humor en zelfrelativering, want hoewel ze ieder woord meent, krijgt de ridster toch een beetje jeuk van haar eigen moraliserende preek en moet ze na afloop een paar keer flink op de grond ‘tuffen’. Schotveld ontroert ook, zoals in het verhaal over het jongetje dat zijn oma heeft verloren. ‘De ridster drukte het jongetje tegen zich aan. En zo bleven ze nog heel lang zitten, want soms heeft een ridster alle tijd.’

De illustraties van Milja Praagman zijn net zo vertederend, grappig en stoer als de heldin zelf. Samen met Schotveld maakte zij de dappere ridster tot een (h)eerlijk en weergaloos personage.

De klusjesman

Auteur en illustrator: Øyvind Torseter

Vertalers: Laila Buskop en Janna Kolff

Uitgever: Uitgeverij De Harmonie

De Noorse kunstenaar Øyvind Torseter schotelt lezers in verfijnde stripkunst een ware detective voor. Zijn hoofdpersoon is de klusjesman van de president. Dat is heus niet makkelijk, maar hij is zo goed dat hij de eervolle

opdracht krijgt om op het koffertje van de president te passen. Dat is nogal wat, want met één druk op de knop in de koffer ontploft de hele wereld. Nog dezelfde avond wordt hij overvallen door een onguur persoon, een dubbelganger, die zijn identiteit en leven overneemt.

Er ontwikkelt zich een spannend en intrigerend psychologisch spel. Terwijl de klusjesman de bedrieger samen met een detective probeert te ontmaskeren, komt hij er pijnlijk achter dat de rotzak niet alleen precies op hem lijkt, maar ook populairder is bij zijn eigen vrienden en beter is in zijn werk.

‘Je weet pas wat je aan iemand hebt als je een dubbelganger krijgt.’

De intrige roept een scala aan intrigerende vragen op. Want voelt niet iedereen zich in het leven wel eens onzichtbaar? Wat doet dat met je gevoel van eigenwaarde? Wanneer ben je eigenlijk de beste versie van jezelf? Welke beslissingen moet je daarvoor durven nemen?

Door de dubbelganger kijkt de klusjesman van een afstand naar zichzelf en dat veroorzaakt een boeiende ontwikkeling. In het begin van het verhaal is hij een onbeholpen, wereldvreemd figuur die zich snel laat imponeren (‘Nou nou... Dat is niet mis...’). Hij weet alles te fixen, maar als zijn eigen leven uiteen valt, heeft hij geen idee hoe hij het moet oplossen. Aan het einde heeft hij de regie teruggepakt.

De kunstige lijntekeningen met vlakken in beperkte kleuren dragen het verhaal en bieden een consistente sfeer. Intelligent en met sluwe, onderkoelde humor, want een achtervolging per waterfiets gaat nu eenmaal niet zo snel.

Vrijdag kom ik weer thuis

Auteur: Robert van Dijk

Illustrator: Alette Straathof

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

Er is weinig weerstand te bieden aan de innemende en dappere Esi uit *Vrijdag kom ik weer thuis* van Robert van Dijk. Het meisje vertelt al snel dat ze haar vader niet kent: 'Hij is al heel lang dood en ik ken hem alleen van foto's en filmpjes. Hij heette Kobena.

Hij kwam uit Ghana en hij had de kleur van koffie zonder melk.'

Esi wil haar moeder gelukkig maken. Dat houdt volgens haar in dat ze een man wil. 'Als er een winkel was waar je mannen kon kopen, dan kocht ik voor haar verjaardag een Ghanees.' Deze kinderlijk naïeve simplificatie van het probleem betekent het begin van een avontuur. Esi's missie is om naar Ghana te vliegen en daar een man voor haar moeder te vinden. Dat zou een mooi cadeau zijn voor haar verjaardag aanstaande vrijdag. Dit boek biedt een hartverwarmende queeste van

een kind dat zijn ouder gelukkig wil maken en daarbij de realiteit een beetje uit het oog verliest. Impliciet is er ook een persoonlijke drijfveer aanwezig. Esi is blij dat ze op haar vader lijkt, een stoere man. Als haar nieuwe vader ook uit Ghana komt, dan zou ze met hem haar Afrikaanse roots kunnen delen. Misschien kan ze ook wel een bijzonder soort gras uit Ghana meenemen en die op school laten zien. Dit meisje is trots op haar afkomst en de onderneming maakt dat gevoel tastbaar.

Van Dijk schrijft krachtig en vlot. Hij houdt het verhaal klein en blijft dicht op de huid van zijn hoofdpersoon. De warme illustraties in kleur van Alette Straathof maken dat intieme gevoel alleen maar groter. Dit meisje gun je haar dromen, maar ook het besef dat zij niet degene is die het probleem moet oplossen.

Vrijdag kom ik weer thuis gaat over identificatie en de wens om gezien te worden. Een boeiende leeservaring met een ontroerend, liefdevol einde.

De lijst van dingen die niet zullen veranderen

Auteur: Rebecca Stead

Vertaler: Jenny de Jonge

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

‘We zijn nog steeds een gezin, maar op een andere manier,’ schreef de tienjarige Bea in haar groene schrift toen haar ouders uit elkaar gingen. Het is nummer 6 in haar lijst van Dingen Die Niet Zullen Veranderen. Bij nummer 9 staat ‘Pap is homo’.

Inmiddels is het twee jaar later en staat haar vader op het punt te trouwen met zijn vriend Jesse.

Bea is dolgelukkig, want Jesse heeft een dochter. Nu zal ze eindelijk een zus krijgen. Maar als de trouwdag nadert, blijkt dat familieleden het elkaar best lastig kunnen maken.

Rebecca Stead heeft met *De lijst met dingen die niet zullen veranderen* een overtuigend verhaal geschreven over acceptatie en onzekerheid. Ze belicht onderwerpen als dyslexie, homofobie, eczeem en familiale relaties zonder deze zwaar aan te zetten. Integendeel, Stead biedt humor. Als het verhaal lijkt af te stevenen op een goedgegemutste climax, blijkt bovendien dat de schrijfster nog enkele troeven achter de hand

heeft gehouden. Deze narratieve slimheid zorgt voor een indrukwekkende verdieping van het verhaal.

Bea is geen probleemtiener, maar een meisje dat hard aan haar identiteit werkt en vol enthousiasme het leven en nieuwe mensen wil ontdekken. Toch sluimeren er twijfels en schuldgevoelens, vooral naar haar moeder. Maar die hoeft ze niet alleen aan te gaan. Hulp is nooit ver weg. Zoals wanneer therapeute Miriam Bea toevertrouwt dat het ene gevoel (angst) soms achter het andere (woede) kan zitten. Of haar aanstaande tante Sheila, die haar in de oren knoopt ‘dat er mensen bestaan die je willen laten kiezen tussen wie je bent en wie zij willen dat je bent. Voor die mensen moet je oppassen.’

De lijst met dingen die niet zullen veranderen is een gelaagd en meeslepend boek dat op meerdere momenten inzichtelijk maakt dat goede dagen soms ook moeilijk kunnen zijn. Dat mensen onbegrijpelijk en onredelijk kunnen zijn. Of dat een slechte daad niet direct slechte mensen maakt. Een dikke moraal dus, en die wordt buitengewoon mooi gebracht.

Een mooie dag om in een boom te klimmen

Auteur: Jaco Jacobs

Vertaler: Tjalling Bos

Uitgever: Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

‘Wat een rotleven heb ik toch.’ Marnus heeft ongetwijfeld de ergste zomervakantie ooit. Zijn oudste broer pest hem en zijn jongste broer licht hem op, waardoor hij noodgedwongen elke dag de afwas moet doen. Maar het kan nog bonter, want de jongste verhuurt de oudste

als oefenhunk voor zoenlessen.

Dan staat er opeens een meisje met een petitie voor de deur. Voordat hij tegen kan strubbelen, pakt deze Leila zijn hand en zit hij met haar in een boom om te voorkomen dat deze wordt omgehakt. Jaco Jacobs toont al op de eerste pagina’s dat hij de kunst verstaat om met weinig woorden een wereld op te trekken. Met een paar schetsen en vloeiende dialogen begint de strijd voor De Boom In Het Midden Van Het Heelal. Met korte, rake zinnen maakt de auteur de gedachtesprongen van Marnus inzichtelijk: ‘Volgens mij doe je soms in een flits, zonder erbij na te denken, iets wat je hele leven verandert.’

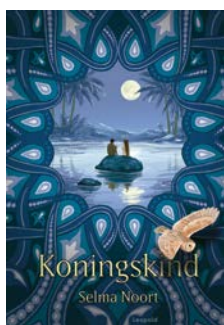
Het verhaal is gesitueerd in Zuid-Afrika en dus is het niet vreemd dat oom John, de beheerder van de nabijgelegen rolbalclub, de link legt met de strijd tegen apartheid. Hij vertelt over zijn broer die ooit zijn woede richtte op de regering, maar bij wie die boosheid veranderde in verblindende toorn, totdat hij naar niemand meer wilde luisteren. ‘Het is goed om ergens voor te vechten, maar je moet ook weten wanneer je moet ophouden. Anders kan het gevecht groter worden dan datgene waartegen je vecht.’ Terwijl de sympathieke strijd groter wordt, de media erop duiken en de tieners het middelpunt van aandacht zijn, blijkt hun motivatie minder groots en meeslepend. Zij hebben vooral de wens om gezien en gehoord te worden. ‘Wat er ook gebeurt, ik verdwijn altijd ergens tussen mijn broers in het niets.’

Een mooie dag om in een boom te klimmen is een stilistisch gaaf, humoristisch verhaal vol vaart, met mooie personages en een innemend einde, wanneer Marnus zich realiseert dat alles wel hetzelfde voelt, maar er wel degelijk iets is veranderd.

Koningskind

Auteur: Selma Noort

Uitgever: Uitgeverij Leopold

‘Twee moeders – één kind! Een onmogelijke kwestie!’ In *Koningskind* vertelt Selma Noort het aloude Bijbelverhaal over het Salomonsoordeel vanuit een verfrissend nieuw perspectief. En dat is een meer dan geslaagde keuze.

De wanhoop om een kind te verliezen is door de ogen van de mensen die het het meest liefhebben, indringend voelbaar. Noort verhaalt over de onheilspellende voorgeschiedenis die tot het oordeel van koning Salomo leidt: ‘Hak dat kind doormidden!’ De koning, traditioneel gezegend met wijsheid en rijkdom, is in het grootste gedeelte van het verhaal teruggebracht tot een bruto en hebzuchtig personage. Vrouwen en meisjes acht hij de zijne, als het hem uitkomt. En zo kan het gebeuren dat de vijftienjarige Lydia bevalt van een koningskind: Zissel, een buitengewoon intelligent en zorgzaam meisje dat niet kan praten en een te kort armpje heeft met te weinig vingers, een ‘reigerpootje’. Zissel groeit veilig en gelukkig op bij haar

krachtige moeder en zorgzame stiefvader, de Steenhouwer, die haar wijze woorden biedt: ‘Je zwakte kan je kracht zijn.’ Op een dag vindt ze Jabin, een ontheemd jongetje, dat haar zielsbroertje wordt. De verbondenheid tussen die twee – ze communiceren met gebaren en fluittonen – vormt een bepalende kracht in het verloop van het verhaal.

Noort bouwt een wrede wereld op vol verraad die niet alleen qua decor en bijgeloof, maar ook in taal een Bijbels gevoel weet op te roepen. Geen uitgebreide beschrijvingen, maar korte zinnen en heldere acties. De (gebaren)dialogen bieden de psychologische verdieping: ‘Ik... ik wil weten waarom. Waarom ben ik... zoals ik ben?’

De climax van het verhaal is de ontmoeting van Zissel met haar vader, koning Salomo. Het is het punt waarop Noort de inversie compleet maakt en de koning zijn waardering uit voor zijn dochter, getooid met slimheid en bedrog. *Koningskind* is een spannend en adembenemend avontuur, waarin de krachtigste personages degenen zijn die hun zwakte durven te tonen.

Vlag en Wimpel Griffeljury

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

MET
vlag EN
wimpel
2021

Onmogelijk blauw

Auteur: Kate DiCamillo

Vertaler: Harry Pallemans

Uitgever: Uitgeverij Lannoo

‘Deze keer was het niet weglopen, dacht ze. Het was vertrekken.’ Het is 1979 en Billie Tapinski is veertien jaar oud. Haar konijn is dood, haar hond is dood en haar vertrouwen is op. Dus is ze vertrokken, zonder plan.

Kate DiCamillo beschrijft in

Onmogelijk blauw een meisje dat op jonge leeftijd gedesillusionneerd is en brengt haar in contact met andere gemankeerde personages: een verdrietige restauranteigenaar, een eigenwijze, bejaarde caravanbewoonster en twee verliefde twintigers met Bonnie en Clyde-fantasieën.

Die wereld, bewoond door ongepolijste karakters, is warm en vrolijk. Billie voelt zich er thuis. Ze probeert er het leven wat te gaan begrijpen en doet dat vol overgave, maar met weinig woorden. Het is Elmer, een stille jongen geïnteresseerd in kunst, die haar een woordenstroom weet te ontlokken. ‘Ze

voelde iets fladderen vanbinnen, iets woelen. Het voelde alsof er een vogel in haar buik gevangen zat die met zijn vleugels sloeg.’ De interactie tussen deze twee pubers is van hoog literair niveau en van jaloersmakend eenvoudige schoonheid.

‘Wanneer hou je eens op met vragen stellen?’

vroeg Elmer

‘Dat weet ik niet’, zei Billie. ‘Als je antwoord gaat geven misschien. Kun je vanavond komen eten?’

Hij draaide zijn hoofd naar haar toe en keek haar aan. ‘Nee’, zei hij.

‘Waarom niet?’

‘Ik wil geen medelijden’, zei hij.

Onmogelijk blauw is het wankelende avontuur van een slim, eigenzinnig meisje dat het leven naar haar hand zet. DiCamillo schrijft originele feelgood vol poëtische overpeinzingen en grappige dialogen met een vleugje cynisme. Billie Tapinski is een moderne heldin die een verpletterende indruk achterlaat.

Vlag en Wimpel Griffeljury

Categorie Twaalf tot vijftien jaar

MET
vlag EN
wimpel
2021

Quotum

Auteur: Marloes Morshuis

Uitgever: Uitgeverij Lemniscaat

Marloes Morshuis levert met *Quotum* een sterk staaltje dystopische sciencefiction af, geloofwaardig en prikkelend. Om het wereldwijde probleem van overbevolking op te lossen, laat de Wereldraad landen werken met een quotum, een maximum aantal

inwoners, waarbij de bevolking is opgedeeld in gewone burgers en slinkers. De laatste groep telt op papier niet mee. Slinkers mogen niet naar school, ze krijgen amper eten en moeten vervelende klusjes doen. Ze zijn gedegradeerd tot tweederangsburgers die met de nek worden aangekeken. ‘slinkers zijn stinkers.’

Het gezin van Axel is in de slinkerstand gezet, vermoedelijk als pesterij vanwege de journalistieke praktijken van zijn kritische moeder. Na nieuwe verkiezingen komt de giftige, fascistische president Foxen aan de macht die onvrede onder de bevolking gebruikt voor een zuivering. Axels ouders worden opgepakt en vermoedelijk gedeporteerd. Samen met zijn roertje Tommy gaat Axel op zoek naar een veilige plek buiten de Euro-Unie.

Met rotsvaste passen zet Morshuis een overtuigende wereld neer. Het doemscenario

van de segregatie maakt ze voelbaar wanneer de hoofdpersonen definitief hun burgerrechten hebben verloren en terechtkomen in een moerassig niemandsland. Tijdens hun vlucht probeert Axel uit te vinden wat de cryptische aanwijzingen betekenen die zijn moeder achterliet. Ze ontmoeten lotgenoten, maar als blijkt dat de Wereldraad slechts een marionet is van de geheimzinnige organisatie Angeli Terrae, is het de vraag wie ze nog kunnen vertrouwen. ‘Een sinister verbond van mensen die een gezamenlijk doel hebben: minder mensen op aarde. Zo snel mogelijk, en met elk middel dat ze kunnen bedenken.’

Quotum legt overtuigende verbanden met bestaande politieke vraagstukken als de dreigende overbevolking, migratie, complottheorieën en ongelijke burgerrechten. Stilistisch wordt de spanning opgevoerd met korte tussenhoofdstukken over een naamloze spion, die de opdracht heeft om Axel en zijn broertje uit te schakelen.

Dit verhaal toont een gevecht tegen schimmen en tegen oncontroleerbare maatschappelijke ontwikkelingen als de massa voor zichzelf kiest. Verdachtmakingen, raadsels en heldhaftige momenten zorgen voor een gierende spanning en maken van *Quotum* een pageturner van grote klasse.

Wachten op de wind

Auteur: Oskar Kroon

Vertaler: Bernadette Custers

Uitgever: Uitgeverij Lannoo

‘In de zee zit zo veel. ‘s Avonds ziet hij er leeg uit, maar onder de oppervlakte leeft en borrelt het. Daar zitten de geheimen.’ *Wachten op de wind* van Oskar Kroon gaat over Wieke, die haar zomervakantie doorbrengt bij haar opa, die op een eiland woont.

‘Eindelijk alleen.’ Even weg van de stad, van haar vader met zijn zwangere nieuwe vriendin en van haar verdrietige moeder. Bij opa vindt Wieke begrip. Samen werken ze, veelal in stilte, aan het opknappen van een boot. Hij belooft niet dat alles goed gaat komen, wel dat je aan alles went, ‘behalve aan een steentje in je schoen.’

Dan verschijnt de uitgesproken Rut, een zwartgekleed, fel én onzeker meisje. Wieke weet niet zo goed wat ze met deze vriendin aan moet... of wat ze precies voelt. ‘Ik heb iemand die op me wacht. Iemand die met mij samen wil zijn. Dat is nooit eerder echt gebeurd, weet je, niet op deze manier.’

Kroon weet de sfeer van het eiland schitterend op te roepen. In combinatie met de zonderlinge gedachten van Wieke zorgt dat voor een poëtische beschrijving van gevoelens en eenzaamheid, waarbij de zee, het weer en de aanwezige dieren voor extra symbolische duiding zorgen.

Het verhaal blinkt uit in de balans van suggestie en actie. Er bloeit wat op tussen Wieke en Rut, maar aangezien ze zelf niet goed lijken te weten wat, krijgt die mysterieuze band geen naam. Het afwezige is daarmee constant aanwezig. ‘En wanneer ik in bed lig en ga slapen, kan ik Ruts lichaam nog steeds als een afdruk tegen het mijne voelen.’

Wachten op de wind is een broeierig vakantieverhaal over verwarrende gevoelens, bedekte emoties, afscheid nemen en jezelf met een andere blik bekijken. Dit is beeldschone jeugdliteratuur die zintuigen en fantasie prikkelt.

Keizer Ei

Auteur en illustrator: Karst-Janneke Rogaar

Uitgever: Uitgeverij Kluitman

Eigenzinnig, feilloos, geinig, verleidelijk en vooral keihard onderscheidend. Karst-Janneke Rogaar heeft met *Keizer Ei* een briljant idee omgezet tot een taalkundig meesterwerkje. Ze heeft een selectie gemaakt van ongeveer 90%

van alle woorden met een korte ei en daarmee beschrijft ze een hilarisch avontuur van Heid en Teit, die samen op reis gaan met pleisters en broodjes ei.

‘Ze lopen over de hei, over een akker met prei en door een vallei.’

Dit boek heeft een duidelijk didactische insteek: een laagdrempelige manier om kinderen te helpen bij de spellingproblematiek van woorden. Maar de wijze waarop Rogaar dit heeft gedaan is van ongekend speels en kundig niveau. Haar aanstekelijke rood-groene tekeningen sluiten bovendien naadloos aan op de melige sfeer en

doen zelfs mee in het aanbod van nog meer ei-woorden.

De twee sympathieke reizigers komen terecht op het geheime eiland van Keizer Ei, waar een liefde opbloeit. Ondertussen weeft Rogaar dus een ongekende hoeveelheid aan ei-woorden door het verhaal, waarbij elke pagina weer nieuwe verrassingen biedt. De opgewektheid die de combinatie van verhaal en taal biedt, heeft een verslavend effect. Schei uit!

De onfeilbare keizer Ei maakt overal heisa van en kan geen geintjes verdragen, ‘Heid vertelt over treiterende meiden en Ei meiert over de noodzaak van heien als je wilt bouwen op klei.’

Alledaagse woorden worden afgewisseld met zeldzame taalvormen als ‘reigerpastei’, ‘eikeltjeskoffie’, ‘eidereenden’ en ‘dreinerig’. De keuze om de achtervoegsels -heid en -teit als hoofdpersonages op te voeren is ook bijzonder slim geweest. Een inventieve, taalkundige creatie die het basisdoel meer dan overstijgt. Rogaar hoort thuis in het rijtje van Neerlands grootste taalkunstenars.

Oorlog in inkt

Auteurs: Annemarie van den Brink en Suzanne Wouda

Uitgever: Uitgeverij Ploegsma

In *Oorlog in inkt* lees je dagboekverhalen van veertien kinderen die de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog van binnenuit beschrijven.

Annemarie van den Brink en Suzanne Wouda baseerden zich hiervoor op

jongerendagboeken uit het archief van het NIOD. Samen bieden deze dagboeken een chronologisch overzicht vanaf het bombardement op Rotterdam tot een paar maanden na de bevrijding, in Nederland en in Nederlands-Indië.

‘Wie dit boek leest, zal beseffen hoe heftig een oorlog is en hoeveel kanten er aan een oorlog zitten. En ook hoe bepalend de plek is waar je woont en welke invloed het gezin heeft waarin je opgroeit.’

Zo wordt Annie lid van de NSB, vlucht Yvonne naar Engeland en luistert Hans stiekem naar Radio Oranje. Door de ogen van een kind wordt de hongerwinter beschreven, net als de Limburgse mijnen, een jappenkamp, smokkelavonturen, eenzaamheid en de verschrikkingen van concentratiekampen. Alle beschrijvingen gaan vanuit het gevoel.

‘Kijk, George, die mensen liggen daar zonder kleren en het is niet eens warm.’ Hij was een beetje jaloers op Ursula. Zij kon de dingen nog zien als een kind. En hij? Hij was een jongen van veertien die niet meer opkeek van stapels doden die met lege ogen naar de hemel staarden.

Van den Brink en Wouda bieden deze uiteenlopende ervaringen in overzichtelijke, effectieve (voor)leesverhalen die een aanwinst zullen zijn binnen het onderwijs. Het meervoudige perspectief vult aan en toont de chaotische complexiteit van een oorlog. Elk dagboek wordt voorafgegaan door een korte stukje historische context en na afloop wordt, voor zover mogelijk, uit de doeken gedaan hoe het met deze jongeren is afgelopen.

Dit is wat oorlog betekent voor een individu. Geen rijtje jaartallen of een geconstrueerd verhaal over strijdende landen en onmenselijke nazi-ideeën van Adolf Hitler. De auteurs van *Oorlog in inkt* maken je deelgenoot van de dagelijkse gedachten van kinderen wier toekomst brutaal is ontnomen. De jeugdige chroniqueurs besloten de punt van een vulpen op papier te zetten om een verwarrende wereld te beschrijven. Gevloeiende inkt van onschatbare waarde.

Wat niet in de safarigids van je ouders staat

Auteur: Joukje Akveld

Fotograaf: Ariadne van Zandbergen

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

‘Safarigidsen genoeg voor volwassenen. Maar voor kinderen? Niets.’ schrijft Joukje Akveld. In *Wat niet in de safarigids van je ouders staat* deelt de expert kennis uit de eerste hand en laat zij begeistert het licht op de Afrikaanse bush schijnen.

In fascinerende mini-colleges, uniek in woord en beeld, worden tientallen dieren geportretteerd. Akveld informeert haar lezers breed en op verfrissende, eigengereide wijze: ‘Je had het misschien al in de gaten: deze safarigids is niet ingedeeld volgens de wetten van natuurwetenschap, maar volgens de wetten van de schrijver.’ Haar verdeling in categorieën licht ze vervolgens ook toe. Zo leer je niet alleen over de leeuw, olifant, neushoorn, buffel en het luipaard, maar ontdek je ook waar de naam ‘Big Five’ vandaan komt en wie

eigenlijk de Little Five of de Ugly Five zijn. Ze schrijft bovendien niet alleen over de dieren, maar óók over de safari zelf. Wat mag je verwachten? Wat zijn de 5 G’s die je nodig hebt op een safari? Hoe overleef je in de safari? (Spoiler: smeer olifantenpoep op je lijf tegen de muggen.) Met een fijn gevoel voor timing en dramatiek voedt Akveld de teksten met beeldende, associërende taal, bijvoorbeeld bij beschrijving van de bek van de zwarte mamba: ‘Alsof de hel haar poorten opent, zo inktzwart is het daarbinnen. Daarbij verbleekt het zwart van je mobielschermje, je kamer na een stroomstoring, een maanloze nacht – dit is Het Duister zelf. Krijg je al rillingen?’

Je krijgt het idee dat je alle uithoeken van de savanne te zien krijgt en dat elke geheime schuilplek van dieren wordt bezocht. Het is leerzaam en grappig, sowieso anders en leuker dan welke safarigids dan ook.

De dingen die ik nooit kon zeggen

Auteur en illustrator: Roxanne Wellens

Uitgever: Pelckmans Uitgevers

‘Je had me meteen door,’ zei hij. ‘Alsof ik een bom was die je in een paar seconden ontmantelde.’

In *De dingen die ik nooit kon zeggen* toont Roxane Wellens de lezer een jongvolwassen vrouw die ingetogen terugblijkt op een liefdesgeschiedenis.

Het werk beschrijft in cryptische hoofdstukken met titels als ‘Het skelet opvissen’ en ‘Trommelen op het hart’ haar moeizame relatie met een game-verslaafde jongen. In dagboekachtige bekentenissen zet ze opgelopen pijn om in langere gedichten, soms in proza of briefvorm, maar ook in betekenisvolle gedachten van één of twee zinnen. ‘Het is gek hoe we het allemaal weten / maar het eerst moeten doorleven / om het te begrijpen.’ Met precisie verkent ze de leugens en de pijnlijkste uithoeken van de relatie: ‘Voor mij waren jouw games een open wond. / Je woorden pleisters /

die het bloeden stelpten / maar de wond niet heelden. / Pleisters / die je na een tijdje / met korst en al / weer wegtrok.’

De verteller verwoordt hoe ze wegwijnt in haar obsessieve verliefdheid zodat er te weinig van haarzelf over blijft. ‘Er is meer om van te houden dan van jou alleen.’ Na de breekbare fase van het rauwe liefdesverdriet, is er plek voor reflectie op haar eigen aandeel in de teloorgang van de relatie: ‘Niemand is ooit verantwoordelijk voor mijn gevoel.’ De overkoepelende thema’s als liefde en verslaving krijgen daarmee een dubbel perspectief. ‘We waren allebei verslaafd,’ schrijft ze, hij aan games en zij aan hem.

De moderne dichtvorm uit *De dingen die ik nooit kon zeggen* is bijzonder effectief. De eigentijdse, maar persoonlijke en originele opmaak, de combinatie van woord en beeld, grijpt aan en kan daarmee bovendien een inspirerend voorbeeld zijn voor andere jonge schrijver-tekenaars.

Juryrapport Penselen 2021

De Penseeljury 2021, bestaande uit:

Peggy Brandon (voorzitter), Kirsten König, Joke Linders, Peter van Rossum en Ilona van Tuinen,

heeft de volgende boeken voorgedragen ter bekroning met een Zilveren Penseel of Vlag en Wimpel. Eén van de bekroningen met een Zilveren Penseel is bovendien voorgedragen voor het Gouden Penseel. De Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek heeft deze voordracht overgenomen.

Gouden Penseel

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Hele verhalen voor een halve soldaat

Ludwig Volbeda

Em. Querido's Uitgeverij

Zilveren Penselen

Categorie Prentenboeken

Marta en ik

It's raining elephants

Uitgeverij BOYCOTT

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Gloei

Floor de Goede

Em. Querido's Uitgeverij

Vuilnisvarkens Job en Bob

Noëlle Smit

Uitgeverij Gottmer

Categorie Informatief

Alles wat was

Marijke Klompmaker

Uitgeverij Kluitman

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Mensen met koffers

Annemarie van Haeringen

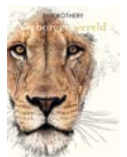
Uitgeverij Lemniscaat

Verborgen wereld

Ben Rothery

Uitgeverij Van Goor

Noorse sagen. Voorbij de regenboogbrug

Jeffrey Alan Love

Uitgeverij Lemniscaat

Vlag en Wimpels Penseeljury

Categorie Prentenboeken

Migranten

Issa Watanabe

Em. Querido's Uitgeverij

Waar is iedereen

Tom Schamp

Uitgeverij Lannoo

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Het geheim van de tuin

Floor Rieder

Uitgeverij Gottmer

Keizer Ei

Karst-Janneke Rogaar

Uitgeverij Kluitman

Sala en Monk. Ons samen

Hedy Tjin

Em. Querido's Uitgeverij

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Helden. De mooiste Griekse mythen herverteld

Sebastiaan Van Doninck

Uitgeverij Lannoo

Muizen en mensen

Rébecca Dautremer

Uitgeverij Davidsfonds/Infodok

Over dames en tassen

Mylo Freeman

Uitgeverij Rubinstein

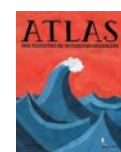

Categorie Informatief

Atlas van expedities en ontdekkingsreizigers

Bernardo P. Carvalho

Uitgeverij BOYCOTT

Hoe alles begon

Adriaan Bijloo

Fontaine Uitgevers

Huis vol lekkers

Felicita Sala

Uitgeverij Davidsfonds/Infodok

Voorwoord

De Penseeljury van 2021 verheugde zich in paginavullende overrompelende tekeningen en goed getroffen kleinere illustraties, in ijle, zachte, stoere, forse en gedetailleerde tekeningen en grote suggestieve lijnen. We zagen tekenplezier, vakmanschap, stijl, vernieuwing, een eigen visie, materiaalgebruik, vlakverdeling, typografie, verbeeldingskracht, expressie, ontroering, lijnvoering, kleurgebruik. De boeken blonken uit in beelden, illustraties en tekeningen die met of zonder tekst iets kunnen betekenen voor kinderen (en volwassenen), doordat ze een verhaal vertellen, informatie overbrengen, inspireren tot nadenken, doen, voelen, ontwikkelen en inbeelden.

Dit alles was te zien in de meer dan 250 boeken die de Penseeljury in 2021 kreeg voorgelegd. In het voorgaande jaar, tijdens de coronapandemie van 2020, bekroonde de jury boeken met het Zilveren en Gouden Penseel en met Vlag en Wimpel zonder dat de juryleden elkaar in persoon konden ontmoeten. In 2021 was dat nog steeds aan de orde en besprak de jury opnieuw via digitale ontmoetingen de meesterwerken van oude bekenden in het illustratievak, van jong talent en van een keur aan zich voortdurend ontwikkelende tekenaars uit binnen- en buitenland. Ieder van ons had alle 250 boeken thuis om zich heen terwijl we op afstand met enthousiasme debatteerden over het aanbod. Uit de 101 ingezonden prentenboeken, waarvan vele van een hoge kwaliteit en verrassende uitvoering, heeft de jury vijf titels geselecteerd. Het boek *Alfabet* van Charlotte Dematons is een van de bekroonde titels. De jury spreekt daarmee haar waardering uit voor de toewijding en passie die uit de tekeningen blijkt en de speelse manier waarop kinderen door middel van beeld met het alfabet en de Nederlandse

taal in aanraking komen. Het is spijtig dat de illustrator heeft aangegeven de bekroning met een Vlag en Wimpel niet te zullen aanvaarden. De titel staat om die reden niet in de lijst met bekroonde boeken.*

In het aanbod aan kinderboeken zagen we meer diversiteit aan cultuur en etnische achtergrond dan in voorgaande jaren en daardoor een betere afspiegeling van de huidige Nederlandse samenleving. Opvallend in het overweldigende aanbod van 2020 was de aanwas aan geïllustreerde 'leren lezen-boekjes'. Dankzij de verzorgde vormgeving en uitdagende illustraties wordt lezen een ervaring die uitnodigt tot verwonderen, een verrijking van het leven. Ook het aandeel van graphic novels groeit, een genre waarin de beeldsequentie voor een heel eigen uitdrukingskracht zorgt. De invloed van mangacartoons is te zien in de beeldtaal van een aantal van de jongere illustratoren. Andere trends die de jury signaleerde zijn de toename van verlies- en verwerkingsboeken en het thema migratiestromen en de problematiek van vluchtelingen. Dat wijst op nauwe betrokkenheid bij de realiteit van alledag. Het aanbod aan natuurboeken was weliswaar groot, maar ook traditioneel. Ze bevatten vaker encyclopedische informatie dan urgente thema's als klimaatverandering en de milieucrisis.

Al met al was het bijzonder boeiend om ons te verdiepen in deze jaargang met beeldrijke kinderboeken.

De Penseeljury 2021

Peggy Brandon (voorzitter), Kirsten König, Joke Linders, Peter van Rossum en Ilona van Tuinen.

* De jury en de CPNB hebben middels onderstaande reactie kennisgenomen van de afwijzing: 'Mijns inziens is de Vlag en Wimpel een blijk van waardering, maar bovenal een aanmoedigingsprijs. Daarom vind ik dat dit eerbetoon mij geheel niet toekomt. Het zou passend zijn deze prijs te geven aan een getalenteerde nieuwkomer in ons beroep: iemand die met deze erkenning extra aandacht van het publiek zal krijgen. Ik ben 63 jaar, al lang werkzaam in dit vak, en heb volop aandacht voor *Alfabet* gekregen, het boek is veelvuldig verkocht en dat ervaar ik ook als een vorm van erkenning. Het is uiteraard een eer om een Vlag en Wimpel toegekend te mogen krijgen, maar aanvaarden wil ik 'm niet. In mijn beleving zou dat onjuist zijn.'

Gouden Penseel

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Hele verhalen voor een halve soldaat

Illustrator: Ludwig Volbeda

Auteur: Benny Lindelauf

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Dit boek gaat over de zinloosheid van oorlog, over broederlijke, over verlies en over de kracht van verhalen. De wonderschone illustraties van Volbeda scheppen een wereld die nog niemand heeft gezien maar die

resoneert met onze diepste verbeelding. Ze zijn sfeervol, geheimzinnig, sprookjesachtig, origineel van techniek en krachtig van kleur. Op knappe en subtiele wijze maakt Volbeda onderscheid tussen de continuïteit van de bittere werkelijkheid waarin de broers zich begeven en de rijke en diverse verhalen die zij vertellen. Zo vinden we bij de verhalen binnen het verhaal illustraties van uitgestrekte landschappen, nu eens met een bevroren meer onder een gitzwarte lucht, waarbij de ijle contouren van

de bomen en bergen pas tevoorschijn komen als onze ogen aan het donker gewend zijn geraakt, dan weer met een overweldigende, allesvernietigende zandstorm. Maar we zien ook verrassende, tot in detail uitgewerkte voorwerpen, zoals het kleurrijke affiche voor een marionettenconкурс en een sierlijke Russische theepot die als schuilplaats fungeert. En steeds zien we tussen deze verhalen door een van de broers dwalen door een adembenemend niemandsland in bruin-rose en blauwe tinten, dapper, welwillend en ongelooflijk alleen. Met als ontroerend hoogtepunt de open grenspaal op het eind, symbool van hoop voor de toekomst én van de kwetsbaarheid van ons bestaan. De illustraties van Volbeda maken de zwaarte van het leven dragelijk, bijna licht. Ze tillen het verhaal naar een hoger plan en blijven je bij, lang nadat de laatste pagina is omgeslagen. Deze illustraties verdienen de hoogste onderscheiding.

Zilveren Penseel

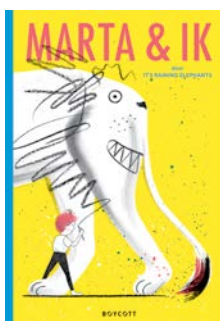
Categorie Prentenboeken

Be[👑]d
met een
Zilveren
Penseel
2021

Marta en ik

Illustrator & auteur: It's raining elephants

Uitgever: Uitgeverij BOYCOTT

Marta neemt je mee in een feest van de verbeelding. Pagina na pagina zitten de tekeningen vol ontdekkingen. Verrassend zijn de invalshoeken en het eenvoudige maar krachtige kleurgebruik: zwarte contouren worden hier en daar aangevuld met genereuze verfstreken in voornamelijk primaire kleuren. De illustraties zijn zwierig en geestig en laten je voelen hoe belangrijk het is om met je fantasie een eigen universum te creëren. Het boek is een ode aan de verbeeldingskracht. Kijk hoe de leeuw met Marta dobbert in een zee van blauw, of hoe, tadaa!, de leeuw levensgroot op de muur tevoorschijn komt.

De hoofdpersoon is een heerlijk nukkig en eigengereid meisje met echte emoties. Als ze boos is, brult ze even woest als de leeuw en als ze danst, doet ze dat met haar hele lijf. En als ze schildert, gebruikt ze penselen, kwasten, de staart van de leeuw en hele emmers verf, hoppa! De tomeloze energie die van de pagina's afspat is aanstekelijk. De manier waarop de leeuw soms in de tekening verdwijnt, benadrukt dat het Marta's avontuur is en dat de aanwezigheid van de leeuw met een strek van Marta's verfkwast komt en gaat. BOYCOTT verdient een extra pluim voor de zorgvuldige vormgeving en constante aandacht voor typografie, kleurgebruik en papier. Dat zien we ook in andere titels van BOYCOTT terug; niets doet iets af aan de inhoud en het verhaal.

Zilveren Penseel

Categorie Prentenboeken

Be d
met een
Zilveren
Penseel
2021

Vuilnisvarkens Job en Bob

Illustrator: Noëlle Smit

Auteur: Tjibbe Veldkamp

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

Een heerlijk prentenboek over de varkentjes Job en Bob die hun ronde met de vuilniswagen doen. De vuilnisvarkens hebben lol in hun werk en alles gaat

ook vandaag weer gesmeerd. Lastig alleen dat er een hondje is dat voortdurend probeert om stiekem met het vuilnis mee de wagen in te komen. Tegen de achtergrond van de gedetailleerde architectuur van de stad in strakke zwarte lijnen is de rit van de massieve vuilniswagen over alle pagina's te

volgen. Het heldere groen van de wagen wordt in de illustraties aangevuld met een paar andere kleuren, voornamelijk lichtblauw, oranje en geel, wat het boek tot een hechte eenheid maakt. De vele vuilniszakken en containers vullen de bladzijden mooi op. De twee vuilnisvarkens zijn verschillend; een roze varken en een ruig behaard zwijn met allebei een ander model werkkleding en een ander model staart. Maar tegelijk vormen ze een hecht team, dat zie je zo. Bob en Job en hun vuilniswagen, ze zouden niet zonder elkaar kunnen. Het licht van deze dag verstrijkt van bladzijde tot bladzijde en als het donker is, en het hondje zijn plekje heeft gevonden, is dat stad weer schoon. Morgen weer nieuwe vuilnis!

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Beeld
met een
Zilveren
Penseel
2021

Mensen met koffers

Illustrator: Annemarie van Haeringen

Auteur: Sjoerd Kuiper

Uitgever: Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren

Een gedicht dat Sjoerd Kuiper schreef voor de bundel *Alleen mijn verhalen nam ik mee* (1998) krijgt door de aangrijpende tekeningen van Annemarie van Haeringen een tweede leven als prentenboek. Om het drama dat vluchtelingen

ervaren uit te beelden – ‘Mensen met koffers gaan over de wereld / van oorlog naar vrede, van honger naar brood’ – gebruikt Annemarie van Haeringen een heel andere techniek dan in haar sprookjesachtige prentenboeken. Tegen een sterk wisselende achtergrond van schrijnende kleuren en krachtige verfstreken zet zij kinderen van verschillende herkomst neer. Aziatisch, met een Jodenster op,

met een hoofddoek om, kinderen van kleur en witte kinderen. Uit hun ogen spreekt een groot verdriet, een vraag om meelevens, verlangen naar een thuis. Een heel palet aan emoties. Op een enkele pagina ontbreekt het gezicht en is er enkel de confrontatie van groen gras tegen een paarsblauwe hemel met daarin een kale boom waaraan een lichaam bungelt. Twee pagina’s verderop wordt ‘Haar dat zo kriebelde / als ze je kuste’ uitgebeeld door een alles meesleurende haargolf. Het zijn feesten van angst en pijn, niet voor iedereen op dezelfde manier toegankelijk, maar broodnodig. Ze geven die 80.000 mensen die ontheemd door de wereld zwerven, een gezicht, een identiteit. De jury heeft grote bewondering voor de moed van de makers inclusief de uitgevers. Dit is een prachtig en indringend boek dat voor kinderen wel enige begeleiding behoeft.

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Be d
met een
Zilveren
Penseel
2021

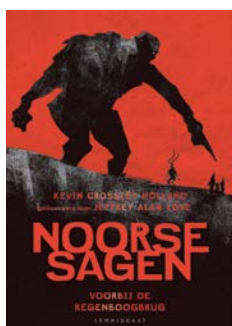
Noorse sagen. Voorbij de regenboogbrug

Illustrator: Jeffrey Alan Love

Auteur: Kevin Crossley-Holland

Vertaler: Margaretha van Andel

Uitgever: Uitgeverij Lemniscaat

Na de imponerende Noorse mythen in 2018 van dezelfde schrijver en illustrator, is dit vervolg een overtreffende trap. De illustraties zijn in alle opzichten aangrijpend, passend bij de grilligheid en grootsheid van de verhalen.

Ze weten met een veelal

sober palet een waaier aan emoties op te roepen: angst, verwondering, boosheid. Zo gebruikt Crossley-Holland voor de indrukwekkende ontmoeting tussen een knecht en een geest slechts drie kleuren,

zwart, wit en grijs. Maar af en toe verschijnt er een spaarzaam gebruikte steunkleur, precies op de juiste plaats. Het verhaal 'Skarps geest' zou niet zo sprekend zijn zonder de afbeelding waarin een schild in het rode vuur wordt gesmeed. Hetzelfde geldt voor de overrompelende dubbele spreads in 'Het blauw in het blauw'. Alles wat je je verbeeldt bij de mythische wereld in het Hoge Noorden wordt door de tekeningen uitgedrukt. IJzige landschappen, gevechten op leven en dood, doden die terugkomen om de levenden te teisteren en boven alles de oerkracht van mensen en elementen.

Zilveren Penseel

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Gloei

Be d
met een
Zilveren
Penseel
2021

Illustrator: Floor de Goede

Auteur: Edward van de Vendel

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Met *Gloei* had de jury een boek in handen waar het niet omheen kon. Alleen op het eerste oog al is het een bijzonder boek, met kleurige bladzijden en een toorts op de voorzijde. De inhoud maakt het niet alleen een bijzonder

maar ook een noodzakelijk boek. De verzameling interviews, gedichten en portretten verbeeldt uiterst integer welke kleuren van de regenboog er in jongeren eigenlijk allemaal te ontdekken zijn. Als je maar weet waar en hoe je moet kijken. De portretten tonen door kleur, techniek, stijl en karakterisering de kern van wat de geïnterviewden vertellen in de ongemeen openhartige gesprekken met Edward van de Vendel. In ieder van hen gloeit een wezenlijk bewustzijn van gender, seksualiteit en fysieke verschijning dat

hun eigenwaarde mede bepaalt – en wegblijft van dat wat als mainstream wordt gezien. Niet eerder in de jeugdliteratuur zijn deze jongeren zo raak, zo ontroerend en zo invoelend geportretteerd. Floor de Goede, bekend van de geestige illustraties in stripstijl, heeft met *Gloei* een ware meesterproef afgelegd. In een stijl die zich aan alle kanten aanpast aan de geportretteerde jongeren, van intens naar cartoonachtig tot duister. Als een staalkaart van stijlen presenteert Floor de Goede veelzijdig zijn kunnen, zonder dat dit de integere inhoud van de gesprekken overheerst – integendeel. Een wondermooi voorbeeld van uitzonderlijk maatwerk én wederzijds aanvoelen van illustrator en auteur. Dat levert een lijvig boek op om in te blijven bladeren, lezen en ontdekken. Niet alleen een prachtig geschenk aan elke lhbtqia+-jongere, maar zeker ook voor ieder ander. Een boek dat zindert en laat zien wat er in de geportretteerden gloeit.

Zilveren Penseel

Categorie Informatief

Be[👑]d
met een
Zilveren
Penseel
2021

Alles wat was

Illustrator: Marijke Klompmaker

Auteur: Stine Jensen

Uitgever: Uitgeverij Kluitman

De illustrator en auteur hebben beiden een indrukwekkend oeuvre opgebouwd als het gaat om de verbeelding van emoties. Boosheid, blijheid, jaloezie, verdriet: hoe ga je daarmee om? De lichtheid die Stine Jensen in haar teksten

over deze emoties steeds weet te bereiken, wordt gepareerd door de rijke variatie aan beelden, kleur en onverwachte details van Marijke Klompmaker. Elke pagina is anders van toon en typografie, maar nooit schreeuwerig. Eerder een uitnodiging om moeilijke gebeurtenissen als afscheid nemen van een grootouder, vriendin, school, lievelingsdier of -voorwerp onder ogen te zien. Is er iets na de dood? Hoe werkt troost? De vragen staan niet alleen in

de tekst, ook en juist de tekeningen belichten de verschillende aspecten: oplossingen als briefjes schrijven, getypte en handgeschreven brieven op verschillende soorten briefpapier, dat aandoenlijke hondje op pagina 28 of tieners die niet begrijpen dat en waarom hun lichaam verandert. Stijl en sfeer van de tekeningen zijn steeds anders en bieden daardoor ruimte voor eigen beleving en culturele gewoonten. *Alles wat was* behandelt moeilijke, zware onderwerpen op een lichtvoetige en originele wijze, vanuit kinderen en nooit van bovenaf. Het is origineel, warm en vaak grappig. De diversiteit aan etnische en culturele achtergronden is volkomen vanzelfsprekend. Dat maakt dit boek zo praktisch, bruikbaar, warm en uitnodigend. Zo'n boek gun je ieder kind dat verlies te verwerken heeft en ook aan degene die het voorleest.

Zilveren Penseel

Categorie Informatief

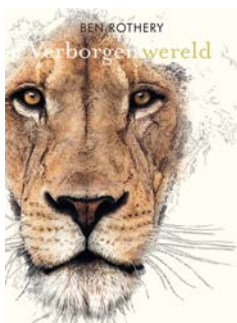
Be d
met een
Zilveren
Penseel
2021

Verborgen wereld

Illustrator en auteur: Ben Rothery

Vertaler: Rob de Ridder

Uitgever: Uitgeverij Van Goor

Zo wil ieder kind wel over dieren leren. Wat een adembenemend mooie illustraties, dynamisch, hyperrealistisch en sterk van vorm en kleur. Samen met de frisse invalshoek van de vlotte teksten dragen ze als vanzelfsprekend de liefde

voor de natuur over. De platen zijn van een klassieke, evenwichtige schoonheid die toch iedere keer weer

verrast. Zonder uitzondering boeit iedere pagina. Het begint al met de gedetailleerde intense blik van de leeuw op de cover, maar kijk ook eens naar de zebra's die met hun strepen in elkaar overlopen, of naar de statige zwartvoetpinguïn. Zo'n mate van detaillering in illustraties lijkt alleen met digitaal werk te kunnen. Dat maakt het handmatige, minutieuze vakmanschap van de maker des te verbluffender. Met liefdevol geduld bracht Rothery de dieren tot leven: het lijkt alsof de dieren zo op kunnen vliegen of weg kunnen springen.

Vlag en Wimpel Penseeljury

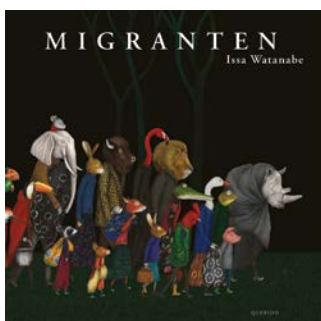
Categorie Prentenboeken

Migranten

Illustrator en auteur: Issa Watanabe

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Migranten oogt dromerig en sprookjesachtig, maar de titel verklapt dat de prenten in dit boek de nog immer actuele, wereldwijde vluchtelingenstroom

als onderwerp heeft. Issa Watanabe koos voor de vorm van een boek zonder woorden, waarin de illustraties kunstzinnig en ijzersterk zijn.

De iconografie van dierenfamilies met koffers laat op overtuigende wijze alle ruimte om bij de platen een eigen verhaal te maken. Hoe langer je kijkt, hoe meer het aanvankelijk enigszins dromerige gevoel plaatsmaakt voor de impact van de vlucht op migranten. De dood, de planten en het

intense zwart versus de hyperrealistische kleuren van dieren in kleding raken de kijker diep.

De illustraties zijn verfijnd, bloedmooi en vol aandoenlijke details – zowel scherp als ingetogen. Honger, verlies, maar ook hulp en saamhorigheid, op weg via het water naar een plek die verlichting zou moeten bieden. Nergens is Watanabe uit op een schrik-effect of verdriet als opgedrongen emotie: de prenten laten je vrij, maar als je beter kijkt, voel je het verdriet.

De subtiele afstand die er door de manier van illustreren lijkt te blijven tussen de prenten en de kijker, beschermt: zo verdrink je niet in het verdriet van het sterven tijdens het vluchten of het moeten achterlaten van geliefden. En dat maakt *Migranten* een esthetisch, actueel en tegelijk tijdloos boek dat op uiterst voorzichtige wijze zal ontroeren.

Waar is iedereen?

Illustrator en auteur: Tom Schamp

Uitgever: Uitgeverij Lannoo

Waar is iedereen? Achter de flapjes natuurlijk! Dit is een hardkartonnen flapjesboek voor peuters, maar tegelijk is het zoveel meer dan dat. De vormen van de flapjes laten je in het

ongewisse over de verrassende dieren die zich erachter schuilhouden. Steeds vallen er nieuwe details op, waaronder de speels verwerkte initialen van de maker. De losse prenten worden verbonden door het kleine doorlopende element van de twee eendjes die op elke pagina voorkomen.

Het is geweldig dat jonge kinderen met dit boek een blik op de wereld krijgen die afwijkt van het normale. De afbeeldingen zijn soms surrealistisch, het kleurenpalet is enorm gevarieerd, en er wordt in de keuze van de dieren een subtiel spel gespeeld met taal (de WAS-beer, de WC-eend). Op die manier leert het boek peuters kijken en raden en stimuleert het interactie en taalontwikkeling. En tegelijkertijd heeft het alles wat een goed peuterboek ook moet hebben: je wilt het steeds opnieuw voorgelezen krijgen, en laten zien hoe goed je al weet wat er achter ieder flapje verborgen zit.

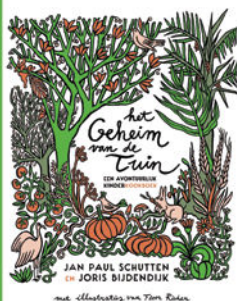
Het geheim van de tuin

Illustrator: Floor Rieder

Auteur: Jan Paul Schutten, met recepten van Joris Bijdendijk,

'zaaien en oogsten' van Kees Wabeke en 'groenteweejtjes' van Team Schooltuinen en Natuureducatie.

Uitgever: Uitgeverij Gottmer

De ondertitel van dit bijzonder verzorgde boek is 'Een avontuurlijk kinderkookboek'. En avontuurlijk is het, deze mengeling van geschiedenis en informatie. Avontuurlijk geïllustreerd door

Floor Rieder, met behulp van ouderwetse gutstechnieken, stoere lijnen, sterke en tegelijk subtiele kleuren. Een kruising tussen stempelwerk en poster, maar dan verfijnder en ambachtelijk. Het boek vertelt over het begin van het Rijksmuseum en het restaurant dat daarin moest komen, over de positie van een vrouw te midden van mannen

en de hectiek van beroepskoks. Het verhaal en de bijlagen gaan in op het belang van gezonde voeding, oude gewassen en bieden ook nog eens recepten. Geraffineerd gebruik van de kleuren groen en bruin tegen een witte achtergrond houdt de veelzijdige inhoud in toom. Het groen past bij het groene karakter van het boek dat uitnodigt de natuur te waarderen. En de donkere tint helpt de verschillende aspecten van een museum in je op te nemen. De uitgave is letterlijk en figuurlijk heel smaakvol gedaan, ook wat drukwerk en papiersoort betreft. Het is een boek waardoor zowel kinderen als volwassenen het Rijksmuseum anders gaan bekijken, terwijl hun liefde voor wat groeit, bloeit en kan worden klaargemaakt vast wordt aangewakkerd.

Vlag en Wimpel Penseeljury

Categorie Geïllustreerde kinderboeken

Keizer Ei

Illustrator en auteur: Karst-Janneke Rogaar

Uitgever: Uitgeverij Kluitman

Het idee van dit boek is geweldig: een leesboek voor jonge kinderen met alle woorden met de korte ei. Maar meer nog dan haar tekst zijn het Rogaars illustraties die de show stelen. Hele bladzijden worden gevuld

met krachtige potloodtekeningen in dondergroen en zalmrood, de twee kleuren waarin ook de tekst

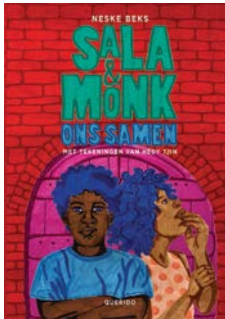
staat. Om alle ei-woorden te gebruiken moeten er natuurlijk wel doldwaze verwickelingen en figuren in voorkomen. Maar mede door de losse, expressieve stijl van tekenen wordt het nooit flauw. De vindingrijkheid van de auteur excelleert binnen de zelfgekozen beperking in taal en kleur. Dit boek brengt je de liefde voor lezen en taal bij, door de tekst én het beeld. Dat kan alleen een multitalent als Karst-Janneke Rogaar.

Sala en Monk. Ons samen

Illustrator: Hedy Tjin

Auteur: Neske Beks

Uitgever: Em. Querido's Uitgeverij

Wie zijn je vader en je moeder en wie ben jij? Een vraag van alle tijden en alle mensen. De avontuurlijke zoektocht van hoofdpersonen Sala en Monk naar hun eigen identiteit is even veelkleurig als de techniek van Hedy Tjin, en dat maakt *Sala en Monk. Ons*

samen een van de meest originele kinderboeken die de jury mocht bekijken. Voor Sala en Monk is hun identiteit, net als voor veel anderen, er een die op verschillende continenten ligt. Voor hen blijkt die zowel in Nederland als elders op de wereld, op het Afrikaanse continent, te liggen. En wat

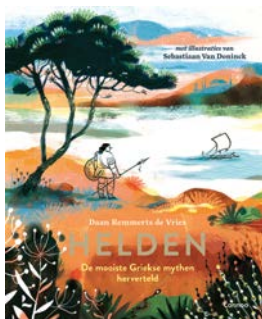
ze vinden is veelkleurig, cultureel en religieus divers. Die veelkleurigheid komt terug in de krachtige viltpenstreken die de gevoelswereld van de kinderen weergeeft. Hedy Tjins werk is een zinderende kunstzinnige vertaling van de belevenissen van de kinderen. In een geheel eigen perspectief en met uniek kleurgebruik tillen de illustraties de thematiek van dit kinderboek naar een hoger plan. De aandacht had wat betreft de jury in deze uitgave nog iets meer mogen gaan naar de typografie en lettergrootte, maar het materiaal- en kleurgebruik van Tjin zorgen voor opvallende, bijzondere eyecatchers waar je niet omheen kunt.

Helden. De mooiste Griekse mythen herverteld

Illustrator: Sebastiaan Van Doninck

Auteur: Daan Remmerts de Vries

Uitgever: Uitgeverij Lannoo

Een kloek boek is wat je van een verzameling Griekse helden mag verwachten. Toch slaagt zowel de auteur als de illustrator Sebastiaan Van Doninck erin de heroïsche, haast ongrijpbare personages met hun epische heldendaden toegankelijker en menselijker te maken dan je verwacht in een heldenepos. Sterker nog: naast de kleurige, uitgestrekte landschappen in oranje, groen en cyaan ogen de zwart-witfiguurtjes met opvallende neusjes haast gewoontjes. Zo'n mythische held, die staat en

loopt met enigszins afhingende schouders, starend in de verte – haast onbeholpen wachtend op een wonder dat hem onverslaanbaar en een 'echte held' maakt. Maar wat is een echte held? Wie bepaalt dat we de helden altijd moeten zien als breed gespieerd, onoverwinnelijk en zelfverzekerd? Ze weten het soms ook even niet en hebben voorzichtige, behoedende handen of een schild dat afhangt. De prikkende neusjes van deze helden zijn zo consequent doorgevoerd, dat ze een ontroerend tintje aan de figuren geven. De verhalen handelen in wondermooie landschappen. In dit met ferme streken neergezette land waarin Van Doninck af en toe een Griekse meander als herkenbaar baken tekent, hebben de helden een menselijke maat.

Vlag en Wimpel Penseeljury

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Muizen en mensen

Illustrator: Rébecca Dautremer

Auteur: John Steinbeck

Vertaler: Peter Bergsma

Uitgever: Uitgeverij Davidsfonds/Infodok

Dautremer maakt van deze klassieker uit 1937 een overweldigende ervaring die helemaal in deze tijd past. Als een film, compleet met inzoomen, schrikeffecten en animaties rolt het verhaal over je heen. De sfeer van Californië tijdens de Great Depression, de grote depressie, is tastbaar. De koppen van de hoofdrollen zijn iconisch. Een caleidoscopische afwisseling van kleine stripachtige schetsen, volle prenten over een hele of soms twee pagina's, gefantaseerde reclameposters, uitvergroete details. De jury heeft zich afgevraagd of dit een jeugdboek kan zijn. Niet iedere 12- tot 14-jarige zal uit de

voeten kunnen met de tekst van Steinbeck. Maar deze uitvoering verleidt iedereen om het boek steeds weer open te slaan en door de illustraties kom je dan ook tot de tekst. Het verhaal gaat over grote onderwerpen en is niet voor tere zieltjes, en de illustraties verbloemen dat niet. Tegelijk valt er enorm veel te genieten en zelfs te lachen. Een boek waar je nooit in uitgekeken raakt. Als dit het boek was dat je als enige mee zou nemen naar een onbewoond eiland, dan zou je het eerste reddingsschip ongeduldig wegwuiven: 'Nu even niet, ik zit te lezen!' Gezegd moet worden dat het taalgebruik van deze witte schrijver uit het begin van de twintigste eeuw soms pijnlijk om te lezen is. Woorden als 'negerhoofd' hadden anders vertaald, of van een context voorzien mogen worden.

Vlag en Wimpel Penseeljury

Categorie Geïllustreerde jeugdboeken

Over dames en tassen

Illustrator en auteur: Mylo Freeman

Uitgever: Uitgeverij Rubinstein

Als tekst en tekeningen van één hand zijn, kan iets bijzonders ontstaan en dat is zeker het geval bij *Over dames en tassen* van Mylo Freeman. Haar tekeningen spetteren van plezier. Aan houding, tas of kleding is af te lezen om wie het gaat:

koningin Elisabeth, Ysabel Goffart, de vrouw van de vijftiende-eeuwse schilder Rogier van der Weyden, actrice Lavern Cox, of een modejournalist als Anna Piaggi. Elk van hen is een stijlicoon. 'Mode betekent voor mij humor en spel. Ik bedenk mijn eigen regels', staat in quasi-handschrift naast een uitgesproken persoonlijkheid. Door niet voor precieze portretten te kiezen maar voor eigen

interpretaties van tijd en karakters, laat Freeman zo'n vijftig eigentijdse en historische personen uit verschillende culturen tot hun recht komen. De 'portretten' zijn net als de teksten, grappig, inspirerend en informatief als het gaat om de rol van tassen in het leven van dames. Het maakt nieuwsgierig naar hoe Freeman heren met tassen zou hebben uitgevoerd. Door een uitgekiende mise-en-page van details, tekst en beeldvullende tekeningen weet Freeman elegantie te combineren met speelsheid. Het uitbundige kleurgebruik en het glanzende papier geven het boek een fashionachtige uitstraling. Mylo Freeman die in de meer dan zestig boeken die ze op haar naam heeft staan, een uitgesproken eigen, herkenbare en vormvaste stijl heeft, laat in dit boek zien dat ze ook volwassenen kundig en onderscheidend weet neer te zetten.

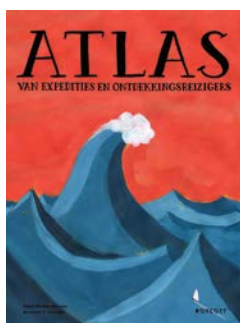
Atlas van expedities en ontdekkingsreizigers

Illustrator: Bernardo P. Carvalho

Auteur: Isabel Minhós Martins

Vertaler: Anne Lopes Michielsen

Uitgever: Uitgeverij BOYCOTT

Deze *Atlas van expedities en ontdekkingsreizigers* is boeiend en beeldschoon door zowel illustratie als papiergebruik. De illustraties van Bernardo P. Carvalho zijn bijzonder origineel en zwierig: zwart-wit voor feitelijkheden van reizigers

en routes wisselt voortdurend af met gedurfde kleurenpagina's vol brede streken die de fantasie van de kijker heel vrij laten. De kleurenpagina's geven het boek energie: ze zijn meer abstract dan realistisch, waardoor je onbekende werelden voor je ziet en er vanzelf meer van wilt weten – deze stijl is bijzonder voor een informatief boek, zorgvuldig en bovendien gedurfd. De atlas brengt

geschiedenis dichtbij en zorgt voor ontmoetingen met historische figuren uit verschillende continenten in verschillende tijden. De inhoud is een doordachte afwisseling tussen feitelijke inhoud in zwart-wit en een warm kleurenpalet voor expressieve landschappen en is een uitnodiging om nieuwe horizons te ontdekken. In het boek ziet de jury een enigszins kritische houding ten aanzien van expedities. Hoewel de 'maar' nog sterker aangezet had mogen worden, is het een aanzet om op een bewustere manier om te gaan met het slavernij- en expansieverleden dat veel te lang als vanzelfsprekend werd beschouwd. Ook daarin is het boek niet moralistisch, net als de prenten laat de tekst ruimte voor verkenning. Deze beeldschone uitgave is een mooi begin op weg naar kennis over het expeditieverleden.

Hoe alles begon

Illustrator: Adriaan Bijloo

Auteur: Bouwine Bergsma

Uitgever: Fontaine Uitgevers

Hoe behandel je zo'n veelomvattende vraag zonder dat je kinderen een ontoegankelijke wetenschappelijke tekst voorschotelt? Door het boek te laten illustreren door Adriaan Bijloo! Hij laat dit boek eruitzien

als een aantrekkelijke strip, met de tekst die in korte blokken bij de illustraties staat. Hierdoor worden lezers én niet-lezers uitgenodigd om alles te bekijken en het verhaal van het begin van de oerknal, of eigenlijk oerflits, tot nu toe, tot zich te nemen. Bij het kosmische geweld van het ontstaan van de planeten spat de actie van de pagina's.

En de onzichtbare wereld van kleine deeltjes, cellen en bacteriën wordt op een grappige manier helder gemaakt. De desolaat lege aarde, de eerste levensvormen, de wonderlijke dieren die het water en het land gaan bevolken: Bijloo laat het je meebelevén. De illustraties zijn overzichtelijk en geven een compleet beeld en door de expressieve uitdrukkingen van de figuren leef je ook mee met onze voorouders en hun tijdgenoten. Het kleurenpalet is beheerst waardoor het boek niet te druk wordt en het geheel een serieuze toon houdt. Je hebt bij dit boek eerder het gevoel dat je het 'kijkt' dan dat je het leest. Het maakt het tot een boek waardoor iedereen, en niet alleen kinderen, begrijpt 'hoe alles begon'.

Huis vol lekkers

Illustrator en auteur: Felicity Sala

Uitgever: Uitgeverij Davidsfonds/Infodok

De tekst en de illustraties, beide van de hand van Felicity Sala, smelten samen in een verrukkelijk boek. Verschillende culturen leren kennen aan de hand van hun keuken is een bekende formule, maar dit boek is veel meer dan alleen

een receptenboek. Achter 15 deuren van een appartementengebouw laat Sala ons kennis maken met de bewoners uit alle continenten. De kamers waarin de personages leven, hun kleding en hun bezigheden geven terloops een mooie indruk van de verschillende culturele achtergronden, zonder dat er clichés worden gebruikt. Waar

kwamen de bewoners ooit vandaan voor ze in de Granaatappelstraat nummer 10 kwamen wonen? De aantrekkelijke illustraties helpen kinderen dat al speurend te ontdekken. De realistische manier waarop de ingrediënten zijn weergegeven is heel sprekend en het kleurgebruik in de recepten sluit subtiel aan bij de grote illustraties ernaast. Sala heeft een grote liefde voor koken en dat zie je terug in haar oeuvre van geïllustreerde recepten. In haar werk kun je een grote vaardigheid voor het toegankelijk maken van recepten voor volwassenen herkennen. Voor dit boek brengt ze dat samen met een groot gevoel voor detail en sfeer. *Huis vol lekkers* is een onweerstaanbare uitnodiging voor jong en oud om samen te koken en nieuwe smaken te ontdekken.

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

WORDEN WAT JE WIL
**KINDER
BOEKEN
WEEK**
6 OKT 17/17 OKT 2021

Postbus 59511
1040 LA Amsterdam

juni, 2021